

stichting **bedrijfspensioenfonds** voor de vlees- en vleeswarenindustrie en de **gemaksvoedingindustrie**

Jaarverslag 2008

Jaarverslag 2008

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de
Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie

Inhoud

1	Jaarverslag	03	5	Verslag van de deelnemersraad	49
1.1	Kerncijfers		5.1	Algemeen	
1.2	Toelichting op de meerjarenoverzichten		5.2	Bevindingen ten aanzien van het jaarverslag en de jaarrekening 2008	
2	Algemene gegevens	07	5.3	Advies	
2.1	Karakteristieken van het pensioenfonds				
2.2	Organisatie		6	Jaarrekening	53
3	Verslag van het bestuur	13	6.1	Balans per 31 december 2008	
3.1	Voorwoord		6.2	Staat van baten en lasten	
3.2	Goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)		6.3	Kasstroomoverzicht	
3.3	Bestuurs- en commissievergaderingen		6.4	Algemene toelichting	
3.4	Ontwikkelingen 2008, regelgeving en overheidsbeleid		6.5	Toelichting op de Balans	
3.5	Uitvoering van de pensioenregeling		6.6	Toelichting op de staat van baten en lasten	
3.6	Beleggingsparagraaf		7	Overige gegevens	99
3.7	Financiële paragraaf		7.1	Accountantsverklaring	
3.8	Actuariële paragraaf		7.2	Actuariële verklaring	
3.9	Risicoparagraaf		7.3	Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo baten en lasten	
3.10	Toekomstparagraaf		7.4	Gebeurtenissen na balansdatum	
3.11	Slotopmerkingen		8	Vrijstellingen	107
4	Verslag van het verantwoordingsorgaan	43			
4.1	Algemeen				
4.2	Reactie van het bestuur op verslag van het verantwoordingsorgaan				

1 Jaarverslag

1.1 Kerncijfers

1.2 Toelichting op de meerjarenoverzichten

1.1

Kerncijfers

Meerjarenoverzichten

Alle bedragen in onderstaande overzichten staan vermeld in duizenden euro's.

Aantallen en percentages

	2008	2007	2006	2005	2004
Aangesloten werkgevers	1.156	1.180	1.153	n.b.	n.b.
Deelnemers					
• Actieve deelnemers	18.494	18.333	17.630	18.253	19.310
• Arbeidsongeschikte deelnemers	1.048	1.110	1.371	1.439	1.428
• Gewezen deelnemers (slapers)	47.367	45.015	41.587	38.654	37.150
Gepensioneerden					
• Ouderdomspensioen	3.239	3.005	2.789	2.610	2.475
• Partnerpensioen	1.790	1.797	1.745	1.703	1.634
• Wezenpensioen	128	131	106	97	97
In verslagjaar in voorziening verwerkte toeslag op pensioen en pensioenaanspraken (%)					
• Deelnemers (toeslag per 31 december (%))	0,00	2,53	1,52	1,19	0,50
• Gepensioneerden en slapers (%)	0,00	1,48	1,25	1,09	0,21

Vermogenssituatie en solvabiliteit

	2008	2007	2006	2005	2004
Kapitaal en reserves	-165.596	186.492	116.908	93.264	61.639
Voorziening pensioenverplichtingen	1.003.613	708.710	699.448	607.132	536.911
Aanwezige dekkingsgraad (%)	84	126	117	115	112
Vereiste dekkingsgraad (%)	123	124	122	n.v.t.	n.v.t.
Gemiddelde rekenrente (%)	3,5				

Pensioenuitvoering

	2008	2007	2006	2005	2004
Feitelijke premie	59.045	53.432	49.679	35.119	34.921
Feitelijke premie Gemaksvoeding (%)	16,6	16,1	16,1	13,8	13,2
Feitelijke premie Versvlees (%)	13,9	13,9	13,9	13,2	12,9
Feitelijke premie Pluimvee (%)	14,8	14,4	14,4	11,8	11,3
Feitelijke premie Vleeswaren (%)	17,5	17,9	17,9	14,4	13,8
Kostendeckende premie	52.282	56.870	55.005	n.v.t.	n.v.t.
Gedempte premie	56.757	53.526	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Pensioenuitvoeringskosten	3.357	3.111	2.771	4.958	2.488
Uitkeringen	18.360	16.636	14.871	13.584	12.553

Beleggingsportefeuille

	2008	2007	2006	2005	2004
Beleggingen	847.492	885.184	774.157	689.166	584.884
Vastgoedbeleggingen	27.077	13.583	14.283	7.156	6.484
Aandelen	241.388	329.494	290.471	298.441	238.685
Vastrentende waarden	579.027	542.107	469.316	383.669	339.715
Derivaten	-	-	87	-	-

Beleggingsperformance

	2008	2007	2006	2005	2004
Beleggingsrendement (%)	-10,12	2,13	6,36	13,70	6,57
Benchmark (%)	-9,99	2,22	5,53	13,33	8,82
Z-score	-0,07	-0,14	0,65	0,32	-1,55

1.2

Toelichting op de meerjarenoverzichten

Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen

De voorziening pensioenverplichtingen is tot en met 2006 gebaseerd op 'oude grondslagen', vanaf 2007 is deze berekend op basis van grondslagen van het Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen.

Aanwezige dekkingsgraad

De cijfers over 2004 tot en met 2006 gaan voor vaststelling van de aanwezige dekkingsgraad uit van de Actuariële Principes Pensioenfondsen. De dekkingsgraad is hierbij gebaseerd op een rekenrente van 4% of de marktrente, indien deze lager is dan 4%. Sinds 2007 hanteren pensioenfondsen het in de Pensioenwet opgenomen Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen. De dekkingsgraad is in dat geval gebaseerd op de actuele nominale rentetermijnstructuur, zoals vastgesteld door De Nederlandsche Bank. Tevens is bij de vaststelling van de dekkingsgraad vanaf 2006, in tegenstelling tot voorliggende jaren, gerekend met andere sterftetafels. In die sterftetafels wordt ook rekening gehouden met de sterftetrend, waardoor reeds wordt gereserveerd voor een verwachte toekomstige verbetering van de overlevingskansen.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie wordt op totaal niveau bepaald, per bedrijfstak kan dit afwijken.

2 Algemene gegevens

2.1 Karakteristieken van het pensioenfonds

2.2 Organisatie

2.1 Karakteristieken van het pensioenfonds

Profiel

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vleeswarenindustrie werd in 1956 opgericht op initiatief van een vertegenwoordiging uit de bedrijfstak en is statutair gevestigd te 's-Gravenhage. Per 1 januari 2008 zijn de statuten van de Stichting gewijzigd. De Gemaksvoedingindustrie, de Versvlees- en Vleesbewerkende Industrie en de Pluimveeverwerkende Industrie hebben zich respectievelijk op 1 januari 1982, 1 januari 1999 en 1 januari 2002 bij het fonds aangesloten.

Het fonds is een bedrijfstakpensioenfonds en is aangesloten bij de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfonds (VB).

Het fonds staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41150818.

Doelstelling

Het doel van het pensioenfonds is om nu en in de toekomst uitkeringen te verstrekken aan gepensioneerden en nabestaanden bij ouderdom en overlijden. Om dit doel te realiseren int het fonds premies bij de aangesloten ondernemingen in overeenstemming met de statuten en het pensioenreglement. De verkregen middelen worden beheerd en belegd.

Vanaf 1 januari 2006 kent het pensioenfonds twee reglementen. Er is een reglement 2002 voor deelnemers geboren vóór 1950 en een reglement 2006 voor deelnemers geboren na 1949. In beide gevallen is er sprake van een middelloonregeling.

2.2

Organisatie

Bestuur

De samenstelling van het bestuur op 31 december 2008 is als volgt:

Werkgeversleden

Naam	Plaatsvervanger	Vertegenwoordiging	Einde zittingsduur
J.M. van Beek	H. Bolink	VNV/VNB	1 januari 2014
R.P. van der Kruijk	L.W. Zandvliet	VNV/VNB	1 januari 2010
P.J.M. Dobbelaar	H.D.L. Persoon	COV	1 januari 2012
R.L.J.C. Snepvangers	W.H.J.M. van Pelt	COV	1 januari 2009
B.J. Post	J. Koeyvoets	AKSV	1 januari 2013
B.J. Odink	P.C. Vesseur	Nepluvi	1 januari 2011

Werknemersleden

Naam	Plaatsvervanger	Vertegenwoordiging	Einde zittingsduur
J.E. Klijn	M.J.M. Nuijten	FNV Bondgenoten	1 januari 2009
W.H.F. Awater	Vacature	FNV Bondgenoten	1 januari 2014
W.C.M. Daams- van Geyn	Vacature	FNV Bondgenoten	1 januari 2011
J. Hendriks	M.J.M. Nuijten	FNV Bondgenoten	1 januari 2010
J.W. Wevers	F.A. van der Veen	CNV BedrijvenBond	1 januari 2012
M. Raaijmakers	J.C. Dwarswaard	De Unie Vakbond voor Industrie en Dienstverlening (De Unie)	1 januari 2013

Per 1 januari 2008 is de heer J.A. Spruijt benoemd als bestuurslid en is de heer J.C. Dwarswaard benoemd tot plaatsvervangend bestuurslid van de heer Spruijt. De heer M.J.M. Nuijten is met ingang van 25 februari 2008 door FNV Bondgenoten benoemd als plaatsvervanger van de heren J.E. Klijn en J. Hendriks. De heer H. van der Meer heeft zich per die datum teruggetrokken als plaatsvervangend bestuurslid. Mevrouw W.H.F. Awater is met ingang van 29 september 2008 namens FNV Bondgenoten in de plaats getreden van de heer J.C.A. Couwenberg. De heer P.C. Vesseur is met ingang van 15 oktober 2008 benoemd als plaatsvervanger van de heer B.J. Odink. De heer M. Raaijmakers is met ingang van 1 november 2008 door De Unie benoemd in de plaats van de heer J.A. Spruijt.

Werkgeversverenigingen en werknemersverenigingen

De werkgeversverenigingen die partij zijn bij de CAO's van respectievelijk de Vleeswarenindustrie, de Gemaksvoedingindustrie, de Versvlees- en vleesbewerkende industrie en de Pluimveeverwerkende Industrie zijn:

- De Vereniging voor de Nederlandse Vleeswarenindustrie te Zoetermeer en de Vereniging van Nederlandse Baconfabrikanten, Zoetermeer (VNV/VNB);
- De Algemene Kokswaaren- en Snackproducenten Vereniging, te Zoetermeer (AKSV);
- De Centrale Organisatie voor de Vleessector, te Zoetermeer (COV);
- Vereniging van de Nederlandse Pluimveeverwerkende Industrie, te Houten (Nepluvi).

De werknemersverenigingen die partij zijn bij de CAO's van de Vleeswarenindustrie, de Gemaksvoedingindustrie, de Versvlees- en vleesbewerkende industrie en de Pluimveeverwerkende Industrie zijn:

- FNV Bondgenoten, te Utrecht;
- CNV BedrijvenBond, te Utrecht;
- De Unie Vakbond voor Industrie en Dienstverlening (De Unie), te Houten.

Dagelijks bestuur

De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter vormen tezamen het dagelijks bestuur. Als zodanig zijn zij uitsluitend belast met en bevoegd tot het nemen van beslissingen in al die zaken welke direct actie vereisen of waartoe zij door het bestuur zijn gemandateerd. Het dagelijks bestuur kan alleen bij unanimiteit besluiten nemen. De heer J.M. van Beek is werkgeversvoorzitter en de heer J.E. Klijn is werknemersvoorzitter. Het voorzitterschap wordt in de even jaren bekleed door de werkgeversvoorzitter en in de oneven jaren door de werknemersvoorzitter.

Deelnemersraad

De deelnemersraad is opgericht op 29 oktober 2002 en is op 31 december 2008 als volgt samengesteld:

Leden	Werknemer/gepensioneerde	Organisatie	Einde zittingsduur
J.H.W. Wolters	werknemer	FNV Bondgenoten	15 augustus 2010
J.H.K. van der Kleijn	werknemer	FNV Bondgenoten	15 augustus 2010
F.H.A.M. van Erve	werknemer	FNV Bondgenoten	15 augustus 2010
O.A.H. Mars	werknemer	FNV Bondgenoten	15 augustus 2010
J. van Bragt	werknemer	FNV Bondgenoten	15 augustus 2010
J.J.M. Kuipers	werknemer	CNV BedrijvenBond	15 augustus 2010
J.H.M. Kokx	werknemer	De Unie	15 augustus 2010
P. Peters	gepensioneerde	De Unie	15 augustus 2010

De heer J.H.W. Wolters fungeert als voorzitter en de heer J.H.K. van der Kleijn als vice-voorzitter.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is opgericht op 13 augustus 2008 en is op 31 december 2008 als volgt samengesteld:

Leden	Werknemer/gepensioneerde	Organisatie	Einde zittingsduur
J.H.W. Wolters	werknemer	FNV Bondgenoten	13 augustus 2010
P. Davids	werkgever	Niet georganiseerd	13 augustus 2010
P. Peters	gepensioneerde	De Unie	13 augustus 2010

De heer J.H.W. Wolters fungeert als voorzitter.

Visitatiecommissie

Een aantal pensioenfondsen besloot in 2008 op eigen initiatief om een gezamenlijke pool van visiteurs voor intern toezicht op te richten. Het fonds besloot mee te doen aan deze pool. De visitatiecommissie zal in 2009 verder gestalte krijgen.

Beleggingscommissie

De commissie bestaat uit de beide voorzitters van het fonds. De beleggingscommissie wordt verder aangevuld door de heer G.R. Jansen en de heer R. Dokter van Robeco Institutional Asset Management B.V. De heer prof. dr. mr. C.J. Jepma is als extern adviseur lid van de beleggingscommissie.

Uitvoeringsorganisatie

Het bestuur van het fonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan Interpolis Pensioenbeheer B.V. (handelsnaam: Syntus Achmea Pensioenbeheer). Deze werkzaamheden betreffen de volledige pensioenadministratie en bestuursondersteuning. Het pensioenfonds en Interpolis Pensioenbeheer hebben de afspraken over de uitbesteding vastgelegd in een beheerovereenkomst. Het bestuur blijft conform de eisen van de Pensioenwet verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Vermogensbeheer

Robeco Institutional Asset Management B.V.;
Barclays Global Investors te San Francisco, USA;
J.P. Morgan Asset Management te London, UK.

Externe ondersteuning

Waarmerkend actuaris

Mercer Certificering B.V., te Amstelveen, mevrouw A.M.J.H. van der Heijden AAG

Accountant

KPMG Accountants N.V. te Amstelveen, de heer A.J.H. Reijns RA

Compliance Officer

KPMG Integrity & Investigation Services te Amstelveen, mevrouw A. van Herk

Externe adviseur

Sprenkels & Verschuren te Amsterdam, de heer F. Verschuren AAG

3 Verslag van het bestuur

- 3.1 Voorwoord
- 3.2 Goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)
- 3.3 Bestuurs- en commissievergaderingen
- 3.4 Ontwikkelingen 2008, regelgeving en overheidsbeleid
- 3.5 Uitvoering van de pensioenregeling
- 3.6 Beleggingsparagraaf
- 3.7 Financiële paragraaf
- 3.8 Actuariële paragraaf
- 3.9 Risicoparagraaf
- 3.10 Toekomstparagraaf
- 3.11 Slotopmerkingen

3.1

Voorwoord

Geachte lezer,

Het doet ons genoegen u bijgaand het jaarverslag over 2008 aan te kunnen bieden.

Namens het bestuur van het pensioenfonds willen wij u graag informeren over de ontwikkelingen binnen het fonds. Het jaarverslag geeft u tevens inzicht in de financiële situatie van het fonds.

In de tweede helft van 2008 zijn de dekkingsgraden van pensioenfondsflink onder druk komen staan door de effecten van de wereldwijde kredietcrisis. Ook de dekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie is gedaald. Het fonds heeft een lange en korte termijnherstelplan bij De Nederlandsche Bank ingediend. In het herstelplan zijn 3 alternatieven omschreven om binnen 5 jaar te voldoen aan de vereiste dekkingsraad. In paragraaf 3.4 leest u meer over de kredietcrisis en de gevolgen voor het fonds.

Maar in 2008 speelde er meer dan de kredietcrisis: nieuwe wetgeving werd van kracht of kreeg nadere invulling. Zo zorgde de Veegwet ervoor dat de puntjes op de i werden gezet in de Pensioenwet. Vanaf 1 januari 2008 gelden voor pensioenfondsflink daarnaast nieuwe regels voor communicatie. Tot slot werd in 2008 opnieuw flink gediscussieerd over de houdbaarheid van het Nederlandse pensioenstelsel: Vergrijzing, slecht presterende beurzen, financiële risico's en internationale boekhoudregels vormden de ingrediënten.

Wij vertrouwen erop dat de informatie in het verslag u een goed beeld geeft van het fonds.

Namens het bestuur,

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

De heer J.M. van Beek
Werkgeversvoorzitter

De Meern, 18 juni 2009

3.2

Goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)

3.2.1 Inleiding

Het bestuur van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie vindt het van groot belang om het fonds goed te besturen. In de afgelopen jaren zijn steeds meer richtlijnen en regels opgesteld om er voor te zorgen dat het fonds zijn taken daadwerkelijk goed uitvoert. Zo publiceerde de Stichting van de Arbeid (STAR) in 2005 de "Principes voor goed Pensioenfondsbestuur". Deze principes bieden kaders voor zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Maar ook andere regels spelen een rol: zo is de Code Tabaksblat van belang voor het beleggingsbeleid. Sinds 2007 zijn de principes goed pensioenfondsbestuur van de STAR verankerd in de Pensioenwet. De bedoeling van de principes is dat een pensioenfondsbestuur weet waarvoor het verantwoordelijk is en hoe het die verantwoordelijkheid moet dragen en daarover verantwoording moet afleggen.

3.2.2 Praktische invoering principes is doorgezet in 2008

De STAR pleitte ervoor dat alle pensioenfondsen de principes uiterlijk 1 januari 2008 zouden invoeren. De Pensioenwet noemde hiervoor echter geen duidelijke termijn. De Nederlandsche Bank ging ervan uit dat de fondsen de principes in 2007 en 2008 zouden invoeren. Het bestuur van het fonds vond dit een belangrijk onderwerp en heeft in 2007 hard gewerkt om alle veranderingen door te voeren. De meeste beslissingen over hoe de principes ingevuld worden zijn in 2007 genomen. Het jaar 2008 stond in het teken van de evaluatie van de principes en de medezeggenschap bij pensioenregelingen. Zowel besturen als deelnemersraden moesten een vragenlijst over de stand van zaken invullen. Het kabinet beslist in 2009 of de uitkomst van de evaluatie aanleiding geeft om wijzigingen door te voeren.

3.2.3 Intern toezicht en verantwoordingsorgaan

Intern toezicht: visitatiecommissie

Een aantal pensioenfondsen besloot in 2008 om een gezamenlijke pool van visiteurs voor intern toezicht op te richten. Het fonds heeft besloten mee te doen aan de gezamenlijke pool. In 2009 zal de invulling verder gestalte krijgen. Op basis van de wensen van elk fonds wordt een visitatiecommissie op maat samengesteld.

Verantwoordingsorgaan

In 2008 zijn de leden benoemd van het verantwoordingsorgaan en op 13 augustus heeft de installatievergadering plaatsgevonden. De heer Davids is benoemd als werkgevers-vertegenwoordiger, de heer Peters vertegenwoordigt de gepensioneerden en de heer Wolters vertegenwoordigt de werknemers. De heer Wolters is tevens benoemd als voorzitter. Op 27 januari 2009 heeft het verantwoordingsorgaan een oordeel gevormd over het jaarverslag 2007. Het verantwoordingsorgaan beoordeelt in een verslagjaar het jaarverslag van het voorgaande jaar. In hoofdstuk 4 is het oordeel van het verantwoordingsorgaan over jaarverslag 2007 en de reactie van het bestuur hierop opgenomen.

3.2.4 Deskundigheidsbevordering

Het bestuur hanteert sinds 2001 een deskundigheidsplan en heeft dit in 2007 aangepast aan de eindtermen van het plan van aanpak deskundigheidsbevordering. Het bestuur heeft besloten dat een nieuw (plaatsvervangend) bestuurslid binnen een jaar na benoeming aan het vereiste niveau dient te voldoen. De deskundigheid van het bestuur zal eens in de drie jaar getoetst worden aan de hand van de Kennisreflector van Stichting

Pensioenopleidingen (SPO). Jaarlijks zal het bestuur haar deskundigheid plenair en individueel bespreken. Om aan de nieuw gestelde eisen te voldoen heeft het bestuur medio 2007 de Kennisreflector ingevuld en aan de hand van de uitkomsten van deze toets heeft het bestuur een maatwerk cursus op laten stellen. In 2008 heeft het bestuur een vierdaagse cursus gevolgd die door SPO is gegeven.

3.2.5 Gedragscode

Sinds 2001 heeft het bestuur een gedragscode. In maart 2008 is de gedragscode aangepast, hierbij is zo veel mogelijk vastgehouden aan de Modelgedragscode 2008. De nieuwe Modelgedragscode is meer principal based en minder rule based. Dit houdt in dat het pensioenfondsbestuur de algemeen gestelde normen zelf verder invult.

Het doel van de gedragscode is het geven van regels en richtlijnen voor bestuursleden ter voorkoming van conflicten tussen de belangen van het fonds en de privé-belangen van betrokkenen, alsmede ter voorkoming van het gebruiken van vertrouwelijke informatie van het fonds voor privé-doeleinden. Het uitgangspunt daarbij is om transparantie te bevorderen en ervoor te zorgen dat alle betrokkenen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en wat niet geoorloofd is. Elk bestuurslid verklaart schriftelijk de gedragscode te zullen naleven.

Het bestuur heeft een compliance officer aangesteld die in algemene zin verantwoordelijk is voor het bewaken van de correcte naleving van de gedragscode door alle betrokkenen. Als compliance officer treedt op KPMG Integrity & Investigation Services.

De compliance officer heeft in het verslagjaar een rapport uitgebracht waarin een terugkoppeling gegeven werd over de bevindingen voortkomende uit de door de bestuursleden

ingevulde vragenlijst ten aanzien van naleving van de gedragscode. In het rapport zijn enkele algemene aanbevelingen geformuleerd vanuit de visie van KPMG op een succesvolle compliance. Daarnaast heeft de compliance officer enkele specifieke adviezen uitgebracht op basis van de vereisten zoals die zijn vertaald in de Modelgedragscode 2008 en op basis van de uitkomsten van de door de bestuursleden ingevulde vragenlijsten.

3.2.6 Communicatie

Communicatieplan

Heldere communicatie aan belanghebbenden is een belangrijk onderdeel van de Pensioenwet. Het bestuur onderschrijft het belang van goede communicatie en heeft in 2008 diverse acties ondernomen. Hiermee is uitvoering gegeven aan het communicatieplan 2008.

Welkomstbericht en pensioenoverzicht

In april 2008 is gestart met het verzenden van het welkomstbericht aan nieuwe deelnemers. Gedurende het derde en vierde kwartaal van 2008 hebben alle deelnemers hun pensioenoverzicht (UPO) 2008 ontvangen.

Pensioenkrant (Later) Lekker Leven

In december 2008 is de pensioenkrant (Later) Lekker Leven verzonden naar alle actieve deelnemers. De kranten zijn verzonden in drie leeftijdssegmenten, namelijk 20-34 jaar, 35-54 jaar en 55 jaar en ouder. De pensioenkrant is daarnaast in het Pools vertaald en op de website geplaatst.

Toeslagenlabel

Voor een begrijpelijke communicatie over het toeslagbeleid van het pensioenfonds voerde het bestuur ingevolge de Pensioenwet een toeslagenlabel in. Hiermee maken pensioenfonds en verzekeraars duidelijk of de pensioenen de komende jaren naar verwachting kunnen stijgen. Zodra de prijzen stijgen dienen immers ook de pensioenen omhoog te gaan om de koopkracht op peil te houden. Een dergelijke stijging heet toeslag of indexatie. Het bestuur van het pensioenfonds beslist jaarlijks of het de pensioenen indexeert. Dit kan alleen als het daarvoor voldoende vermogen heeft. Het toeslagenlabel helpt om het beleid van het pensioenfonds begrijpelijker te maken: het bestaat uit een plaatje en een uitleg. Het label vermeldt de toeslag die het pensioenfonds verwacht bij een gemiddelde prijsstijging van 2%. Voor deze verwachting heeft het label een normaal scenario en een zogenaamd slechtweerscenario. Hiermee wordt vooral duidelijk gemaakt dat het verhogen van pensioenen niet vanzelfsprekend is en daarmee een voorwaardelijke toezegging is. Naast het label moet het fonds een voorwaardelijkheidsverklaring hanteren. Daarin wordt het toeslagbeleid verder uitgelegd: de ambitie, hoe die wordt betaald en wat daarvan de laatste drie jaar is waar gemaakt.

Het was de bedoeling dat pensioenfonds het toeslagenlabel vanaf 1 januari 2008 gingen gebruiken. Halverwege 2007 bleek echter dat dit niet haalbaar zou zijn. Minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft het label uiteindelijk eind augustus 2008 vastgesteld. Pensioenfonds starten nu in 2009 met gebruik van het label. Daarin wordt rekening gehouden met de gevolgen van de financiële crisis voor het fonds.

Het fonds heeft door de financiële crisis een dekkingstekort. Dit betekent dat het toeslagenlabel vooralsnog niet hoeft worden opgenomen in de communicatie. In plaats hiervan zal een consumentenversie van het herstelplan gepubliceerd worden. Hierin zal ook het toeslagenbeleid worden meegenomen. In paragraaf 3.4.1 komt het herstelplan uitgebreid aan de orde.

Toezichthouder AFM

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een relatief nieuwe toezichthouder voor pensioenfonds en concentreert zich in het toezicht op de communicatie bij pensioenfonds. De AFM heeft eind 2007 een zogenaamd "self assessment" aan alle pensioenfonds verstuurd. Hierin verzocht de AFM de fonds informatie te geven over de wijze waarop communicatie aan deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden plaatsvindt. In mei 2008 koppelde de AFM de resultaten terug aan het pensioenfonds. De AFM was van mening dat het fonds het naleven van de voorschriften uit de Pensioenwet of Wet verplichte beroepspensioenregeling ten aanzien van informatieverstrekking op hoofdlijnen toereikend is. De score van het fonds ten aanzien van de informatieverstrekking was 84%. Op 8 december 2008 heeft de AFM een nieuw self assessment aan de pensioenfonds verstuurd. Het bestuur heeft hieraan meegewerkt.

3.2.7 Functioneren bestuur

Het bestuur ziet het als haar eigen verantwoordelijkheid het functioneren van het bestuur te monitoren. Bij de beoordeling van het functioneren van het bestuur wordt de jaarlijkse rapportage van de compliance officer over de naleving van de gedragscode geraadpleegd. Verder heeft het bestuur besloten haar functioneren als geheel en individueel op basis van een aantal onderwerpen en vragen zelf vast te stellen.

De principes van goed pensioenfonds bestuur schrijven voor dat het bestuur een procedure vaststelt voor een periodieke zelfevaluatie van het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. De verplichting geldt vanaf 1 januari 2008. Het bestuur heeft in het eerste kwartaal van 2009 afspraken gemaakt over de wijze waarop zij invulling gaat geven aan de evaluatie.

3.2.8 Onafhankelijkheid bestuur

Het bestuur stelt zich bij het uitoefenen van haar bestuurstaak onafhankelijk op. Het bestuur zorgt er voor dat het pensioenfonds uitsluitend handelt ten behoeve van alle belanghebbenden van het fonds. Het bestuur weegt haar belangen op een zorgvuldige en evenwichtige wijze tegen elkaar af en maakt deze afweging inzichtelijk. De belanghebbenden zijn de deelnemers, de gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s).

3.2.9 Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving door of namens het fonds.

3.2.10 Toezichthouder DNB

Sinds de invoering van de Wet op het financieel toezicht (Wft) staat het pensioenfonds onder toezicht van DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) waarbij DNB belast is met het prudentieel toezicht en de AFM met het gedragstoezicht. Het prudentieel toezicht richt zich op de financiële soliditeit van financiële ondernemingen en draagt bij aan de stabiliteit van de financiële sector. Het door de AFM uitgeoefende gedragstoezicht richt zich op ordelijke en transparante marktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en zorgvuldige behandeling van cliënten van financiële ondernemingen. Het fonds verstrekt aan DNB informatie over alle wijzigingen in de statuten en de reglementen van het fonds, de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) en de jaarstukken. Daarnaast worden de te benoemen (plaatsvervangende) bestuursleden door DNB vooraf getoetst op deskundigheid en betrouwbaarheid. In het tweede kwartaal van 2008 heeft een vertegenwoordiging van DNB de

administrateur bezocht om allerlei controles uit te voeren op onder andere de pensioenadministratie.

3.2.11 Uitbesteding

Het bestuur heeft in 2007 diverse malen overleg gevoerd met de uitvoeringsorganisatie over de dienstverlening overeenkomstig de dienstverleningsovereenkomst. Ook in 2008 heeft het bestuur intensief gesproken met de uitvoeringsorganisatie over de kwaliteit van de dienstverlening. Naar aanleiding hiervan heeft Interpolis Pensioenbeheer een verbetertraject opgestart. De eerste verbeteringen zijn zichtbaar en het bestuur heeft hierop positief gereageerd.

3.3

Bestuurs- en commissievergaderingen

3.3.1 Vergaderingen

Het bestuur kwam in 2008 vier keer bijeen, te weten op 20 maart, 19 juni, 17 september en 20 november. Daarnaast heeft het voorzittersoverleg vier keer plaatsgevonden en heeft de beleggingscommissie vier keer vergaderd. Daarnaast vindt op ad hoc basis overleg plaats bij dringende kwesties. In 2008 had dit vooral betrekking op de slechte situatie op de financiële markten en de dekkingsgraad die hierdoor onder druk kwam te staan.

In het verslagjaar heeft tevens vier keer overleg plaatsgevonden tussen een afvaardiging van het bestuur (de voorzitters) en de leden van de deelnemersraad, op 20 maart, 19 juni, 17 september en 20 november.

3.3.2 Inhoudelijk

De wijzigingen in de belangrijkste fondsdocumenten zoals statuten, reglementen en uitvoeringsovereenkomst worden in deze paragraaf vermeld.

Het fonds beschikt over een klachten- en geschillenreglement. De Pensioenwet stelt eisen aan de (procedures voor) afhandeling van klachten en geschillen. Naar aanleiding hiervan zijn het reglement geschillencommissie en het reglement adviescommissie ingevoerd.

Statuten

De wijzigingen hebben betrekking op:

- de geschillencommissie.

Reglement 2002

De wijzigingen in pensioenreglement 2002 hebben betrekking op:

- de geschillencommissie;
- de klachtenprocedure;
- de mogelijkheid voor gewezen deelnemers om het ouderdomspensioen te vervroegen;
- het wezenpensioen voor studerende wezen kan worden verlengd tot 27 jaar;
- diverse kleine wijzigingen.

Reglement 2006

De wijzigingen in pensioenreglement 2006 hebben betrekking op:

- de geschillencommissie;
- de klachtenprocedure;
- de mogelijkheid voor gewezen deelnemers om het ouderdomspensioen te vervroegen;
- het wezenpensioen voor studerende wezen kan worden verlengd tot 27 jaar;
- diverse kleine wijzigingen.

Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement is aangepast op de volgende punten:

- het beleid collectieve waardeoverdrachten is opgenomen;
- de geschillencommissie;
- de klachtenprocedure.

In 2006 en 2007 is het reglement 2006 aangepast conform de nieuwe bepalingen uit de Pensioenwet. Het bestuur heeft de uitvoeringsorganisatie opgedragen om het reglement 2006 te herschrijven. Door middel van een nieuwe indeling en een

eenvoudiger taalgebruik is het pensioenreglement toegankelijker en overzichtelijker geworden. De strekking van de bepalingen zijn niet gewijzigd. In januari 2009 heeft het bestuur het reglement vastgesteld.

Reglement van de geschillencommissie

De principes van Goed pensioenfondsbestuur geven aan dat het bestuur moet zorg dragen voor een adequate interne geschillen-procedure. De commissie bestaat uit drie leden, een namens werkgevers, een namens werknemers en een onafhankelijke voorzitter. De commissie heeft tot taak geschillen tussen deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraak-gerechtigden, pensioengerechtigden of werkgevers en het fonds te beslechten inzake besluiten van het bestuur, niet zijnde besluiten van algemene strekking. De commissie beslist naar redelijkheid en billijkheid, met inachtneming van de bepalingen van de statuten, het pensioenreglement, het uitvoerings-reglement en het reglement van de geschillencommissie.

Reglement Adviescommissie Bezwaarschriften vrijstellingsbesluiten

Om een zo groot mogelijke onafhankelijkheid te waarborgen, maar ook in verband met bestuurlijke verantwoordelijkheid, behandelt het bestuur de bezwaarschriften inzake vrijstelling-besluiten zelf. Het bestuur kan zich laten adviseren door en adviescommissie. Derhalve heeft het bestuur besloten een adviescommissie in te stellen. De adviescommissie bestaat uit twee leden en een voorzitter. Het bestuur heeft nog geen leden benoemd.

3.4

Ontwikkelingen 2008, regelgeving en overheidsbeleid

3.4.1 Kredietcrisis van grote invloed

Dekkingsgraad van het pensioenfonds gedaald

Door de kredietcrisis zijn niet alleen de aandelenbeurzen, maar ook de lange rentes fors gedaald. Het pensioenfonds is hiervoor niet immuun gebleken. Dit vertaalde zich in een behoorlijke daling van de dekkingsgraad aan het einde van 2008. De dekkingsgraad is, kort gezegd, de verhouding tussen het vermogen van het pensioenfonds en de verplichtingen van het fonds op korte en langere termijn. De dekkingsgraad geeft aan hoeveel euro's het pensioenfonds in kas heeft tegenover de contante waarde van elke euro die het (straks) moet uitkeren. Er zijn twee effecten die de dekkingsgraad in 2008 negatief hebben beïnvloed. Ten eerste is het vermogen van het pensioenfonds afgenomen door de dalende beurskoersen. Beleggen op de beurs is voor het pensioenfonds – in ieder geval voor een deel van het vermogen - echter noodzakelijk: het fonds behaalt anders op langere termijn onvoldoende rendement. Een tweede factor betreft de verplichtingen van het pensioenfonds: deze zijn gestegen door de dalende marktrente. Een pensioenfonds gaat de verplichting aan om later bij pensionering een uitkering te doen. Voor een uitkering over 40 jaar hoeft een pensioenfonds nu niet het hele bedrag in kas te hebben. Het kan immers nog over een lange periode rendement halen. Hoe hoog het rendement de komende 40 jaar zal zijn is nog onduidelijk. En toch moet het fonds een schatting maken. Daarvoor gebruikt het fonds de langetermijnrente. Mede als gevolg van de kredietcrisis is die rente in het verslagjaar flink gedaald. Daardoor rekent het fonds op een lager rendement en moet het nu meer geld in kas hebben om straks dezelfde uitkering te kunnen doen.

Het bestuur past het beleggingsbeleid niet aan om het herstelvermogen van het fonds niet te verminderen. In het huidige beleggingsbeleid van Stichting Bedrijfspensioenfondsen voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie is het renterisico voor een beperkt deel afgedekt. In verband met de

lage rentestand zal het renterisico op korte termijn niet verder worden afgedekt, eveneens zal de beleggingsportefeuille niet op korte termijn worden aangepast. Het bestuur past het beleggingsbeleid niet aan om het herstelvermogen van het fonds niet te verminderen. In paragraaf 3.6 komt het beleggingsbeleid van het fonds uitgebreid aan de orde.

Het bestuur heeft de basispremie al met ingang van 1 januari 2009 fors verhoogd van 17,5% naar 20% van de pensioengrondslag.

De premieverhoging leidt voor de diverse sectoren tot de volgende premies en bijbehorende opbouwpercentages.

Vleeswaren	Premie	Opbouwpercentage (nog onbekend)
Gemaksvoeding	Premie	Opbouwpercentage (nog onbekend)
Versvlees	Premie 16%	Opbouwpercentage 1,6%
Pluimvee	Premie 17%	Opbouwpercentage 1,7%

De sector Pluimvee hanteert voor het jaar 2009 een premie van 17,73333% om de correctie van het eerste kwartaal te spreiden over de overige kwartalen.

Tevens heeft het bestuur het toeslagenbeleid aangepast. De indexatiestafel is zodanig veranderd dat er pas bij hogere dekkingsgraden gedeeltelijk wordt geïndexeerd. Dit betekent dat naar verwachting de komende jaren geen toeslag zal worden verleend.

Wettelijke regels voor dekkingstekort en reservetekort

De Pensioenwet stelt regels voor het geval de dekkingsgraad van een pensioenfonds onvoldoende is. Pensioenfondsen zijn verplicht een "dekkingstekort" of "reservetekort" direct te melden bij de toezichthouder DNB. Het pensioenfonds heeft een dekkingstekort als de dekkingsgraad lager is dan 105%, en een

reservetekort als de dekkingsgraad lager is dan 123%. Op 11 juli 2008 heeft het bestuur het reservetekort gemeld aan DNB. Op 30 september 2008 heeft het fonds een lange termijnherstelplan ingediend bij DNB. Op 31 december 2008 was de dekkingsgraad van het fonds 84%. Aan het einde van 2007 was de dekkingsgraad nog 126%. Overigens ondervinden alle pensioenfondsen in deze periode dat de dekkingsgraad ten opzichte van het einde van 2007 is gedaald.

Bijzondere situatie en dus veelal uitstel voor indienen herstelplan

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid erkent dat de kredietcrisis de pensioenfondsen in een bijzondere situatie brengt. Op 8 oktober 2008 riep DNB de pensioenfondsen op geen overhaaste beslissingen te nemen. Een maand later voerden DNB en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid overleg met vertegenwoordigers van de pensioensector over de gevolgen van de kredietcrisis. Op basis van dit overleg besloot DNB gebruik te maken van haar bevoegdheid tot het verlenen van uitstel voor het indienen van een herstelplan tot 1 april 2009. DNB heeft de Stichting Bedrijfspensioenfondsen voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie geen uitstel verleend. De reden waarom het fonds niet in aanmerking is gekomen voor uitstel is dat DNB het lopende proces niet wilde onderbreken.

De wet kent twee herstelplannen. Een korte termijnherstelplan als sprake is van dekkingstekort: het pensioenfonds krijgt dan drie jaar de tijd om de dekkingsgraad weer op een niveau van minimaal 105% te brengen. En een lange termijnherstelplan als het fonds een reservetekort heeft: het fonds krijgt dan vijftien jaar de tijd om weer voldoende reserves op te bouwen.

Herstelplan

Per 31 december 2008 bedraagt de dekkingsgraad van het pensioenfonds 84%. Ultimo 2008 bedraagt het eigen vermogen negatief EUR 165,6 miljoen. Het minimum vereist eigen vermogen bedraagt EUR 50,2 miljoen (op basis van de minimaal vereiste dekkingsgraad van 105%) en het vereist eigen vermogen EUR 233,8 miljoen (op basis van de vereiste dekkingsgraad van 123%). Het fonds voldoet niet aan beide normen. Hierdoor is zowel sprake van een reservetekort als een dekkingstekort. Door het bestuur van het fonds is op 4 november 2008 melding gedaan aan de toezichthouder DNB. Dientengevolge is een korte termijnherstelplan, een update van het lange termijnherstelplan en een continuïteitsanalyse opgesteld.

Het korte en lange termijnherstelplan is voorgelegd aan de deelnemersraad, die hierover advies heeft uitgebracht aan het bestuur. In de vergadering van 10 februari 2009 heeft het bestuur de inhoud vastgelegd. Het herstelplan is vervolgens op 16 februari ingediend bij DNB. Naar aanleiding van de politieke discussie is de termijn voor het korte termijnherstelplan verlengd van 3 naar 5 jaar. DNB heeft het bestuur verzocht een nieuw plan in te dienen omdat zij opmerkingen had op een aantal onderdelen van het plan.

Het bestuur heeft op 1 mei 2009 een herzien plan ingediend bij DNB. De deelnemersraad heeft hierover een positief advies uitgebracht. Het fonds maakt gebruik van de mogelijkheid die de Minister heeft geboden om binnen 5 jaar (in de plaats van 3 jaar) het minimaal vereist eigen vermogen te bereiken. Het fonds heeft maatregelen voorgesteld ten aanzien van premieverhoging, afstempeling van de rechten of een combinatie van mogelijkheden om binnen de gestelde tijdshorizon de vereiste dekkingsgraad te bereiken. DNB heeft in haar brief van 8 juni 2009 aangegeven dat het herziene plan nog niet aan alle wettelijke eisen voldoet. Het bestuur is verzocht om binnen 4 weken na

datering van genoemde brief een plan in te dienen dat wel voldoet aan alle wettelijke eisen.

Opschorten waardeoverdracht bij dekkingsgraad onder 100%

Als een werknemer van baan verandert mag hij zijn pensioen overdragen aan zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Als de dekkingsgraad van het fonds lager is dan 100% mag het pensioenfonds waardeoverdrachten echter niet uitvoeren. Het moet deze volgens de Pensioenwet "opschorten". Deze verplichting geldt voor inkomende en uitgaande waardeoverdrachten, en ongeacht de fase waarin de waardeoverdracht zich bevindt. Dus ook als de offerte is uitgebracht en geaccepteerd.

Het bestuur heeft besloten om ingevolge de bepalingen uit de Pensioenwet en de nadere invulling hiervan door DNB alle lopende individuele waardeoverdrachten per 1 januari 2009 voorlopig te stoppen. Wanneer het fonds uit onderdekking is zullen deze aanvragen naar verwachting worden afgewikkeld.

3.4.2 Wet- en regelgeving

De Pensioenwet van 2007 bevatte een aantal onvolkomenheden en soms waren situaties niet geregeld. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft dit gerepareerd met de Veegwet. Deze Veegwet bevat ook een aantal beleidswijzigingen. De Tweede Kamer heeft de Veegwet in 2007 behandeld en op 8 juli 2008 is de wet zonder wijzigingen door de Eerste Kamer aangenomen.

Pensioenfondsen mogen arbeidsongeschiktheidsrisico verzekeren

Minister Donner heeft bepaald dat pensioenfondsen in bepaalde gevallen verzekeringen voor arbeidsongeschiktheidsrisico's mogen aanbieden. Het gaat om zogenaamde "WGA-gatverzekeringen": deze zijn een aanvulling op de bestaande Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). De WGA is bedoeld voor deels arbeidsgeschikte werknemers met een loonverlies tussen de 35% en 80%. Bij de behandeling van de Veegwet werden vragen gesteld over de rol van pensioenfondsen bij deze vormen van verzekering. Toezichthouder De Nederlandsche Bank had bij de totstandkoming van de WGA bedenkingen geuit. Ook het Verbond van Verzekeraars was tegen de uitvoering van WGA-gatverzekeringen door pensioenfondsen. Zij vindt dat pensioenfondsen zo op het werkveld van verzekeraars komen. Minister Donner geeft de pensioenfondsen nu de ruimte, maar alleen voor zover deze verzekeringen het werkloosheidsrisico niet dekken. Op 31 juli 2008 is in de Staatscourant een Algemene Maatregel van Bestuur gepubliceerd waarin dit expliciet is vastgelegd. De regeling gaat in op 1 januari 2009. Er is echter ook een overgangsmaatregel voor bepaalde situaties, waarbij de effectieve ingangsdatum is vervroegd. Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie heeft één verzoek ontvangen om een WGA verzekering af te sluiten. Het bestuur heeft het verzoek afgewezen om reden dat er sprake was van het afdekken van een WW-risico.

Afkoop kleine pensioenen

De Pensioenwet bepaalt dat pensioenfondsen kleine pensioenen van gewezen deelnemers mogen afkopen. Kleine pensioenen zijn pensioenuitkeringen van minder dan EUR 406,44 op jaarbasis (bedrag 2008). Het pensioenfonds mag deze pensioenen afkopen twee jaar nadat de deelneming is geëindigd. De gewezen deelnemer kan daartegen geen bezwaar maken. Voor deel-

nemingen die zijn geëindigd vóór 1 januari 2007 (datum van invoering van de Pensioenwet) gelden andere wettelijke regels. Het pensioenfonds mag dan besluiten tot afkoop, maar de gewezen deelnemer kan hiertegen bezwaar maken. In de Veegwet staan nadere regels over de wijze van afkoop van kleine pensioenen. Zo staat nu vast dat het pensioenfonds de afkoopwaarde betaalt op de dag dat de aanspraken of rechten vervallen. Als het pensioenfonds later betaalt heeft de gewezen deelnemer recht op vergoeding van rente.

Het bestuur van het pensioenfonds neemt zelf het besluit om kleine pensioenen al of niet af te kopen. Een aantal fondsen heeft aan het begin van 2008 besloten kleine slapende pensioenen af te kopen.

Eind 2008 is de besluitvorming bij pensioenfondsen door een tweetal zaken in een ander licht komen te staan. Allereerst zijn de vakbonden, waaronder FNV Bondgenoten, een discussie gestart over de wenselijkheid van afkoop van kleine pensioenen. De FNV doelde daarbij met name op gevallen waarin een gewezen deelnemer meerdere kleine pensioenen heeft die net onder de afkoopgrens van EUR 406,44 vallen. Bij afkoop zou dit kunnen betekenen dat die persoon in totaal een redelijk pensioen heeft opgebouwd, maar door afkoop uiteindelijk weinig of geen pensioen overhoudt na zijn 65ste. Daarnaast is door de kredietcrisis bij een groot aantal fondsen een situatie van dekkingstekort ontstaan. In een dergelijke situatie kan het voor een fonds ongunstig zijn om kleine pensioenen af te kopen. Ook om die reden kan een bestuur besluiten oude slapende pensioenen voornamelijk niet af te kopen.

Het bestuur heeft de afkoopgrens voor slapers vastgesteld op EUR 100,-. In het kader van het dekkingstekort heeft het bestuur overigens besloten om afkoop van slapers op te schorten.

3.4.3 Overige wijzigingen

Pensioenregister van start

In de Pensioenwet is bepaald dat er een landelijk pensioenregister komt. Op 7 mei 2008 is Stichting Pensioenregister opgericht, een samenwerkingsverband van de pensioenkoepels, verzekeraars en Sociale Verzekeringsbank. De stichting gaat de ontwikkeling van het Pensioenregister begeleiden. De kosten worden gedragen door de pensioensector zelf. Het is de bedoeling dat het register per 1 januari 2011 van start gaat. Het register gaat alle Nederlandse pensioenregelingen via internet toegankelijk maken. Iedereen tussen de 15 en 65 jaar met een burgerservicenummer en een DigiD kan straks inloggen en een overzicht opvragen van zijn eigen pensioenregelingen en AOW-rechten. Zo kan iedere Nederlander straks duidelijk zien hoe hoog zijn totale oudedagsvoorziening is, bij welk fonds het pensioen is opgebouwd en waar hij terecht kan voor meer informatie.

FVP-bijdrageregeling: geen nieuwe instroom met ingang van 1 januari 2011

De Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) helpt werklozen van 40 jaar en ouder pensioen op te bouwen. FVP heeft in december 2008 bekendgemaakt dat de FVP-regeling een jaar langer zal blijven bestaan. De regeling loopt nu door tot 1 januari 2011. Werknemers die vóór 2011 in de WW terechtkomen kunnen nog een FVP-bijdrage aanvragen. Werknemers die daarna WW-gerechtigd worden niet meer.

3.5

Uitvoering van de pensioenregeling

3.5.1 Kenmerken regeling

Pensioensysteem

Het pensioensysteem is een zogenaamde middelloonregeling. De pensioenuitkering is gebaseerd op het salaris dat gemiddeld verdiend wordt. De pensioenuitkering betreft een levenslange uitkering en gaat in op de eerste van de maand waarin de 65-jarige leeftijd wordt bereikt.

Toetredingsleeftijd

Vanaf de eerste dag van de maand waarin een werknemer 20 jaar wordt, neemt een werknemer die in dienst is bij een bij het fonds aangesloten werkgever, verplicht deel aan de pensioenregeling.

Pensioenleeftijd

De normale pensioenleeftijd is 65 jaar; het is mogelijk de ingangsdatum van het pensioen te vervroegen tot op zijn vroegst 58 jaar.

Pensioengevend loon

Het pensioengevend loon is gelijk aan het bruto jaarinkomen vermeerderd met toeslagen, vakantiegeld, provisie, overwerk van het voorgaande jaar (minimaal 37 weken/ minimumbedrag ad EUR 500,-), en een mogelijke eindejaarsuitkering.

Franchise

De franchise is het deel van het pensioengevend loon dat voor de berekening van de pensioengrondslag buiten beschouwing wordt gelaten. Voor deelnemers geboren na 1949 geldt een franchise van EUR 10.533,- (2007: EUR 10.273,-). Voor deelnemers geboren voor 1950 wordt met ingang van 2006 onderscheid gemaakt in een franchise voor de premieberekening en de franchise voor de pensioenopbouw. De franchise voor de premieberekening bedroeg in 2008 EUR 10.533,- (2007: EUR 10.273,-). De franchise voor de pensioenopbouw bedroeg in 2008 EUR 14.506,- (2007: EUR 14.148,-).

Pensioengrondslag

Als pensioengrondslag geldt het pensioengevend loon verminderd met de franchise. Het maximum pensioengevend salaris in 2008 bedroeg EUR 55.816,- (2007: EUR 54.439,-).

Opbouwpercentage reglement 2006

- Vleeswaren sector 2,0%
- Gemaksvoeding 1,9%
- Vleessector 1,6%
- Pluimvee 1,7%

Opbouwpercentage reglement 2002

- Vleeswaren sector 2,0%
- Gemaksvoeding 2,0%
- Vleessector 2,0%
- Pluimvee 1,84%

Partnerpensioen

Het partnerpensioen bedraagt 70% van het te behalen ouderdompensioen.

Premie

De reglementaire premie (percentage van de premiegrondslag) is voor 2008 als volgt vastgesteld:

- Vleeswarenindustrie 17,5% (2007: 17,9%);
- Gemakvoedingindustrie 16,6% (2007: 16,1%);
- Versvlees- en Vleesbewerkende Industrie 13,9% (2007: 13,9%);
- Pluimveeverwerkende Industrie 14,8% (2007: 14,4%).

In verband met de financiële positie van het fonds en de daarop betrekking hebbende richtlijnen van DNB is vanaf 2004 geen korting meer verleend op de premie.

3.5.2 Toeslagbeleid

Het bestuur van het pensioenfonds beoordeelt jaarlijks of de financiële middelen toereikend zijn om de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen te verhogen. Deze toeslag op het pensioen is voorwaardelijk. Er is geen recht op toeslag en er bestaat geen zekerheid of en in hoeverre er in de toekomst toeslag plaats zal vinden. Er zijn geen gelden gereserveerd voor toeslagen. Het bestuur van de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemakvoedingindustrie heeft in verband met de huidige kredietcrisis besloten de pensioenen niet te verhogen. De daling van aandelenkoersen en rente heeft ertoe geleid dat ook het vermogen van het pensioenfonds is afgenomen. Nu er minder vermogen is in verhouding tot de verplichtingen (de huidige en toekomstige pensioenen) is de dekkingsgraad van het fonds te

laag om een verhoging van de pensioenen op dit moment te rechtvaardigen.

Het bestuur heeft, gehoord het advies van de deelnemersraad, besloten:

- de pensioenrechten van de gepensioneerden, de actieve deelnemers en gewezen deelnemers, de deelnemers die voor 1 januari 1980 arbeidsongeschikt zijn geworden en de deelnemers die na 1 januari 1999 arbeidsongeschikt zijn geworden per 31 december 2008 respectievelijk 1 januari 2009 niet te verhogen;
- het pensioengevend salaris van de arbeidsongeschikte deelnemers per 1 januari 2009 met 3,39% te verhogen;
- aan de gepensioneerden in 2008 een eindejaarsuitkering te verstrekken van EUR 70,- bruto.

3.5.3 Ontwikkelingen in het deelnemersbestand

Mutatieoverzicht deelnemers

	deelnemers	gewezen deelnemers	arbeids- ongeschikte deelnemers	pensioen- trekkend	totaal
Stand per 1 januari 2008	18.333	45.015	1.110	4.933	69.391
Toetreding / hertoetreding	4.649	-514	19	138	4.292
Pensionering	-1	-318	-36	355	0
Arbeidsongeschiktheid	-35	-19	54	0	0
Revalidering	2	86	-88	0	0
Overlijden	-12	-130	-9	-213	-364
Premievrij gemaakt door uitdienst	-4.405	4.405	0	0	0
Waardeoverdracht	-57	-365	-1	-1	-424
Afkoop emigratie / klein pensioen	0	-285	-1	-27	-313
Beëindiging wezenpensioen	0	0	0	-23	-23
Overige oorzaken	20	-508	0	-5	-493
Stand per 31 december 2008	18.494	47.367	1.048	5.157	72.066

3.6

Beleggingsparagraaf

3.6.1 Algemene inleiding

Kredietcrisis en krimp van de wereldeconomie

Na jaren van sterke groei, stond 2008 in het teken van de kredietcrisis en sterk afzwakkende economische activiteit. De problemen op de financiële markten ontstonden onder invloed van dalende prijzen op de Amerikaanse huizenmarkten. Dit mondde uit in de val van gerenommeerde investment banken als Lehman Brothers en Bear Stearns en veroorzaakten een dalend producenten- en consumentenvertrouwen. De toename van de financiële onrust leidde eind vorig jaar tot een uitzonderlijk scherpe daling van bestedingen en productie in de Verenigde Staten en Europa. Mede als gevolg van afgenomen handelsstromen werd ook de rest van de wereld snel en hard geraakt. Vooral in Azië duikelde de uitvoer eind vorig jaar met tientallen procenten.

Om de negatieve spiraal te doorbreken verlaagden centrale banken over de gehele wereld in een gecoördineerde actie de rentes. Zowel de Verenigde Staten als Japan hebben nu rentes bereikt van vrijwel 0%, terwijl de Europese Centrale Bank aangekomen is op een niveau van 2%.

Na de eerdere zorgen over het beteugelen van de inflatie als gevolg van de sterk stijgende grondstoffenprijzen, werd de inzet van het monetaire beleid nu verlegd naar het draaiende houden van de motor van de wereldeconomie. Wereldwijd hebben centrale bankiers de liquiditeitskraan geopend in een poging de dislocatie op geld- en kredietmarkten te bestrijden. De versnelling van de kredietcrisis gaat nu naar een eindspel waarin onevenwichtigheden die in jaren zijn opgebouwd in korte tijd moeten worden opgelost. Als de overheden er in slagen om de rust op de financiële markten te herstellen, zal ook de vrees voor een wereldwijde ineenstorting van de economie worden ontzenuwd.

Aandelenmarkten in mineur

In de eerste helft van het jaar 2008 bewogen de beurzen wereldwijd geleidelijk naar een licht lager niveau dan aan het begin van het jaar, maar de zorgen omtrent de kredietcrisis, die zich al manifesteren sinds juli 2007, evolueerden naar een nieuw hoogtepunt. Dit resulteerde in een versnelling van de beursdaling toen in september bleek dat Lehman Brothers niet gered zou worden en faillissement moest aanvragen. De daaropvolgende liquiditeitscrisis leidde tot een golf van gedwongen verkopen die de beurzen onderuit hebben gehaald. De paniek op de kredietmarkt keerde zich ook tegen de aandelen van bedrijven met schuldfinanciering, zelfs indien er op middellange termijn geen liquiditeitsproblemen te verwachten zijn.

De vertrouwensbreuk die dit alles veroorzaakte en de daaruit voortvloeiende turbulentie op de financiële markten zorgden ervoor dat de verschillende beursindices het jaar uitgingen op niveaus die nog juist boven het dieptepunt van 2003 lagen na het uiteenspatten van de ICT zeepbel.

De beurzen in de VS, waar de ellende uiteindelijk begon, waren min of meer in lijn met de Europese beurzen. Japan was de minst slecht presterende beurs, beter dan zowel de Verenigde Staten als Europa. De slechtst presterende regio was Azië/Pacific.

Inflatievrees maakt plaats voor zorgen over groei

Na het faillissement van Lehman in september sloeg de kredietcrisis zeer snel over van de bankensector naar de reële economie. Al sinds augustus 2007 heeft de bankensector te kampen met haperende markten voor interbancaire en kapitaalmarktfinanciering.

Dit betekende dat het voor banken weer moeilijker werd om financiering aan te trekken. Banken gingen nog meer op de rem staan bij het verstrekken van financieringen aan bedrijven en consumenten (hypotheken, autoleningen). Tegelijkertijd werd de consument zeer voorzichtig bij het doen van grote aankopen.

Het resultaat was wereldwijd instortende verkopen van dure goederen zoals auto's en huizen.

Om deze vraaguitval het hoofd te bieden, hebben centrale banken de officiële korte rentes sterk verlaagd. De FED en de Bank of Japan hebben de rente tot vrijwel nul verlaagd en onorthodoxe maatregelen aangekondigd om ook de rente op langlopende leningen te verlagen. Ook de ECB heeft de rente sterk verlaagd. De ruimte om de rente te verlagen is toegenomen door de lagere inflatie.

Grondstoffenprijzen zijn scherp gedaald door de afnemende vraag. De vrees voor inflatie van voor de zomer heeft plaatsgemaakt voor speculaties over deflatie.

3.6.2 Gevoerd beleggingsbeleid in 2008

Algemeen

Gedurende heel 2008 is een onderweging aangehouden in aandelen ten opzichte van de normportefeuille. Vastrentende waarden waren steeds overwogen ten opzichte van het normgewicht.

Totale waarde per beleggingscategorie

Assetcategorie	2008 EUR	2007 EUR
Vastgoed	25.764	13.583
Aandelen	242.701	329.494
Vastrentende waarde	579.027	542.107
Totaal	847.492	885.184

Beleggingsresultaten per beleggingscategorie

	2008	directe	indirecte	kosten van	totaal	rendement in %	
		beleggings-	beleggings-	vermogens-		Portefeuille	Index
		opbrengsten	opbrengsten	beheer	EUR		
		EUR	EUR	EUR	EUR		
Vastgoedbeleggingen		-	-3.125	-7	-3.132	-5,2	-14,9
Aandelen		2.788	-151.947	-1.116	-150.275	-44,4	-41,5
Vastrentende waarden		19.993	38.877	-417	58.453	11,6	15,3
Overige beleggingen		958	-	-	958	-	-
Totaal		23.739	-116.195	-1.540	-93.996	-10,1	-10,0

	2007	directe	indirecte	kosten van	totaal	rendement in %	
		beleggings-	beleggings-	vermogens-		Portefeuille	Index
		opbrengsten	opbrengsten	beheer	EUR		
		EUR	EUR	EUR	EUR		
Vastgoedbeleggingen		-	-975	-11	-986	-0,6	-1,0
Aandelen		957	8.768	-1.816	7.909	3,0	3,0
Vastrentende waarden		20.791	-14.506	-383	5.902	1,6	1,6
Derivaten		-	384	-	384	-	-
Overige beleggingen		1.403	-	-	1.403	-	-
Totaal		23.151	-6.329	-2.210	14.612	2,1	2,2

Vastgoedbeleggingen

Indirect vastgoed

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum.

Aandelen

De wereldindex eindigde 2008 bijna 40% lager dan de slotstand van 2007. In euro's gemeten waren Japan en de Verenigde Staten de beter presterende markten met een min van ruim 20% en een min van bijna 35%. Europese aandelen presteerden rond het gemiddelde, terwijl Azië ex Japan en de Emerging Markets duidelijk slechter presteerden met beide rendementen van zo'n -50%. Qua sectoren werden de cyclische bedrijfstakken en de financiële waarden het hardst geraakt, terwijl bijvoorbeeld nutsbedrijven en farma ondernemingen relatief goed presteerden.

Vastrentende waarden

De 10 jaars rente in Nederland liep op van iets onder de 4% aan het begin van het jaar naar ongeveer 4,8% in het midden van het jaar. Daarna daalde de rente weer tot bijna 3,5% richting het einde van het jaar. Omdat gedurende het gehele jaar een licht overwogen duration positie is aangehouden, leverde de rentedaling een positieve bijdrage aan de performance.

Het vluchten van beleggers in staatsobligaties, hetgeen in 2007 begon, zette zich versterkt voort in 2008. Door de nog verder toenemende onzekerheden ten aanzien van de kredietmarkten liepen de credit spreads in alle segmenten verder op. Dit leverde de belangrijkste negatieve bijdrage aan de relatieve performance van de vastrentende waarden. Buiten het eurogebied zijn posities in Denemarken en Noorwegen aangehouden. Er zijn gedurende het jaar geen posities aangehouden in Japanse en Amerikaanse obligaties.

Beleggingsresultaat 2008

De portefeuille behaalde over 2008 een rendement van -10,1%. Het rendement van de normportefeuille bedroeg over dezelfde periode -10,0%. Zowel de aandelenportefeuille als de vastrentende waarden-portefeuille bleven achter bij de respectievelijke normportefeuilles. Het achterblijven van de aandelenportefeuille werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de landenallocatie. De lagere performance van de vastrentende waarden werd voornamelijk veroorzaakt door het oplopen van de renteopslag op bedrijfsobligaties door de kredietcrisis. Hierdoor daalde de waarde van de bedrijfsobligaties in portefeuille sterker dan de normportefeuille, die volledig is samengesteld uit overheidsobligaties. Het rendement op de onroerend goed portefeuille lag duidelijk boven dat van de corresponderende normportefeuille, vooral door de beleggingen in niet beursgenoteerd vastgoed. De underperformance van de totale portefeuille bestaat uit een per saldo negatief selectieresultaat over de verschillende asset categorieën en een positief allocatieresultaat veroorzaakt door de onderweging van de aandelenpositie in de portefeuille ten gunste van een overweging in vastrentende waarden.

Normportefeuille

De benchmark is in 2008 samengesteld op basis van 40% zakelijke waarden en 60% vastrentende waarden inclusief liquiditeit. De gehanteerde aandelenindices worden berekend op netto total return basis, dat wil zeggen dat het netto dividend wordt geherinverteerd. Voor 2008 zag de normportefeuille er als volgt uit.

asset-categorie	gebied	normgewicht	normportefeuille 2008 (in%)
			benchmark index
Obligaties	Euro-staat	50.0	EFFAS EMU Bond Index > 1 yr.
	LDI	7.0	Lehman LDI Euro FD 40
Liquiditeiten	Eurogebied	3.0	3-maands euribor
Aandelen	Wereld	16.2	MSCI World
	Europa	16.2	MSCI Europe
	Emerging Markets	3.6	IFC Investable
Onroerend Goed		4.0	50% ROZ/IPD + 50% EPRA NL
Totaal		100	

Z-scores

De z-score wordt ieder jaar vastgesteld en geeft in een getal weer hoe het fonds heeft gepresteerd ten opzichte van de gehanteerde normportefeuille. De formule voor de z-score is als volgt.

$$z\text{-score} = \frac{(R_f - k_j) - (R_n - 0,15\%)}{E_j}$$

Om de z-score te berekenen, wordt het feitelijke rendement van het fonds (R_f) gecorrigeerd voor de beleggingskosten (k_j). Het rendement van de normportefeuille (R_n) wordt, nadat het is gecorrigeerd voor de normbeleggingskosten van 0,15%, in mindering gebracht op het feitelijke fondsrendement. Vervolgens wordt een correctie voor het genomen risico gemaakt. Dit gebeurt door het verschil te delen door een getal voor rendements spreiding (E_j). Het getal voor de rendements spreiding is gebaseerd op het percentage zakelijke waarden en het percentage vastrentende waarden dat is vastgelegd in de normportefeuille.

Wanneer de z-score van een bedrijfstakpensioenfonds over een periode van vijf jaar onder de vastgestelde norm (0,00) uitkomt, staat het aangesloten bedrijven onder bepaalde voorwaarden vrij een alternatief te zoeken voor het verplicht gestelde bedrijfstak-

pensioenfondsen in hun branche. De belangrijkste voorwaarde is een ten minste gelijkwaardige pensioenregeling. Voorts kunnen kosten door de stichting aan de uittredende werkgever in rekening worden gebracht in verband met verzekeringstechnisch nadeel en de behandeling van het vrijstellingsverzoek.

Tabel Z-scores 2004 - 2008	
2004	-1,55
2005	0,32
2006	0,65
2007	-0,14
2008	-0,07
Performancetoets 2004 - 2008	0,92

3.6.3 Vooruitzichten

Het is onzeker of het dieptepunt van de mondiale financiële crisis al gepasseerd is en of de meest ingrijpende gebeurtenissen achter de rug zijn. Gedwongen verkopen, domino-effecten, besmetting van andere delen van de financiële sector en nieuwe reddingsoperaties blijven een reële mogelijkheid. Bovendien slaat de diepe recessie nu markant negatief terug op de financiële sector, via grotere verliezen op uitstaande leningen. De kredietcrisis en de wereldwijde recessie zouden ook nog langer kunnen aanhouden dan de consensus. Risico's zijn vooral gelegen in een verder teruglopende economische ontwikkeling als de wereldhandel door protectionistische maatregelen nog sterker krimpt.

3.7

Financiële paragraaf

3.7.1 Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar

Bedragen x 1.000 euro	pensioen- vermogen EUR	technische voorzieningen EUR	dekkingsgraad %
Stand per 1 januari 2008	895.202	708.710	126
Beleggingsresultaten	-93.996	34.078	-18
Premiebijdragen	59.045	43.184	2
Uitkeringen	-18.360	-17.909	0
Wijziging marktrente	0	234.609	-26
Overige	-3.874	941	0
Stand per 31 december 2008	838.017	1.003.613	84

De wijziging van de dekkingsgraad is derhalve voornamelijk het gevolg van wijziging van de marktrente en de beleggingsresultaten.

Het saldo van baten en lasten kan in actuair opzicht als volgt worden geanalyseerd:

Bedragen x 1.000 euro	2008 EUR	2007 EUR
Premieresultaat	15.812	6.795
Interestresultaat	-362.683	64.392
Overig resultaat	-5.217	-12.220
	-352.088	58.967

De dekingsgraad ultimo jaar (op basis van de jaarrekening) heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

	2008	2007	2006	2005	2004
Dekingsgraad ultimo ¹	84%	126%	117%	115%	112%

De vereiste dekingsgraad zoals die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Pensioenwet bedraagt 123%. Ultimo 2008 is derhalve sprake van een ontoereikende solvabiliteit.

Het pensioenvermogen wordt gevormd door het eigen vermogen en de voorziening pensioenverplichtingen.

¹ Voor de jaren t/m 2005 betreft dit de aanwezige en de vereiste dekingsgraad in het kader van de Actuariële Principes Pensioenfondsen (gebaseerd op een rekenrente van 4% of de marktrente, indien deze lager is dan 4%). Vanaf het jaar 2006 betreft dit de dekingsgraad volgens het in de Pensioenwet opgenomen Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen (gebaseerd op de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB). Tevens is bij de vaststelling van de dekingsgraad vanaf 2006, in tegenstelling tot voorliggende jaren, gerekend met andere sterftetafels. In die sterftetafels wordt nu ook rekening gehouden met de sterftetrend, waardoor reeds wordt gereserveerd voor een verwachte toekomstige verbetering van de overlevingskansen.

3.8

Actuariële paragraaf

3.8.1 Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x 1.000 euro	2008 EUR	2007 EUR
Premieresultaat		
Premiebijdragen	59.045	50.760
Pensioenopbouw	-43.184	-43.849
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	3.308	2.995
Pensioenuitvoeringskosten	-3.357	-3.111
	15.812	6.795
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	-93.996	14.611
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-34.078	-29.814
Wijziging marktrente	-234.609	79.595
	-362.683	64.392
Overig resultaat		
Resultaat op waardeoverdrachten (saldo overdacht van rechten)	2.568	5.597
Resultaat op kanssystemen (overige wijzigingen)	210	-3.946
Resultaat op uitkeringen	-451	-487
Indexering en overige toeslagen	-	-14.234
Overige baten	187	3.062
Overige lasten	-2.092	-485
Saldo uit hoofde van andere oorzaken	-5.639	-1.727
	-5.217	-12.220
Totaal saldo van baten en lasten	-352.088	58.967

3.8.2 Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. Voor de berekening van het vereiste eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model van DNB.

3.8.3 Oordeel van de externe actuaris over de financiële positie

De dekkingsgraad van het pensioenfonds nam af van 126,3% per 31 december 2007 naar 83,5% per 31 december 2008. Het op basis van het FTK gedefinieerd Minimaal Vereist (Eigen) Vermogen voor nominale pensioenaanspraken was hiermee per 31 december 2008 niet aanwezig. Het Vereist (Eigen) Vermogen was per 31 december 2008 hiermee ook niet aanwezig.

3.9

Risicoparagraaf

Risico en beheersing/beleid

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de ABTN. Algemene leidraad voor het uitvoeren van zijn beheertaken is risicomijdend operationeel management. De risico's die het bestuur met prioriteit heeft aangepakt zijn:

- beleggingsrisico's;
- actuariële risico's;
- renterisico.

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid en;
- indexatiebeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van ALM-studies. Een Asset Liability Management studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyse vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kan gebruik worden gemaakt van derivaten.

Beleggingsrisico's

In 2007 is het beleggingsbeleid heroverwogen in het licht van de nieuwe Pensioenwet en de daarin opgenomen eisen inzake de kostendekkende premie, het toeslagbeleid en het (minimaal) vereist eigen vermogen. In het nieuwe beleggingsbeleid is sprake van een grotere spreiding over de verschillende beleggingscategorieën en regio's. Per beleggingscategorie is een strategische weging aangegeven alsmede de bandbreedtes die benut kunnen worden. Dit resulteert dat de gehele portefeuille een lager risico heeft dan voorheen het geval was. Het risico wordt ook inzichtelijk gemaakt door de tracking error – de mate waarin de beleggingen afwijken van de benchmark die als ijkpunt voor de performance geldt - die aan de gehele portefeuille als doel is gesteld.

Aandelen- en onroerend goed risico

Dit is voornamelijk het koersrisico bij de beleggingen in de verschillende onroerend goed- en aandelenmarkten. Door dit risico te lopen wordt op de lange termijn naar verwachting een extra rendement gehaald dat het pensioenfonds gebruikt om aan haar doelstellingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat in de uitvoering wordt gezorgd voor een goede selectie van aandelen en spreiding over regio's en sectoren. Met het risico dat uiteindelijk overblijft wordt rekening gehouden in de ALM-studie.

Inflatierisico

Het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Inflatie is een wezenlijk onderdeel van ALM-studies, gezien de impact van inflatie op eventuele indexatieambities. In de ALM-studie is het indexatiebeleid van het pensioenfonds meegenomen.

Tegenpartij-/kredietrisico

Het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen. Om dit risico te beheersen worden de tegenpartijen nauwgezet geselecteerd. Daarnaast worden transacties over meerdere aanbieders gespreid en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

Liquiditeitsrisico

Het risico dat een belegging niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden geliquideerd. Ook dit risico wordt beheerst doordat de beleggingsportefeuille op zo'n manier opzet dat het naar verwachting aan de liquiditeitsbehoefte van het pensioenfonds kan voldoen. Daarom is bijvoorbeeld een groot deel van de portefeuille belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten. Ook zijn eisen gesteld aan de minimale marktkapitalisatie van effecten.

Valutarisico

Het risico dat wisselkoersschommelingen de waarde van een belegging beïnvloeden. Dit risico is voor het pensioenfonds beperkt omdat het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille namelijk belegd wordt in euro's genoteerde waarden.

Operationele risico's

Het pensioenfonds beheerst operationele risico's zoveel mogelijk door eisen te stellen aan haar dienstverleners. Daarbij kan worden gedacht aan regels voor procuratie, functiescheiding, chinese walls enzovoort.

Actuariële risico's

Onlangs zijn de nieuwe sterftetafels GBM/V 2000-2005 verschenen. Deze tafels wijzen op een verdere toename van de levensverwachting. Tevens zijn verschenen de zogenaamde prognosetafels AG 2005-2050. In deze tafels is de sterftetrend verdisconteerd. Door toepassing van deze prognosetafels wordt reeds gereserveerd voor een verwachte toekomstige verbetering van de overlevingskansen.

Overige relevante actuariële risico's zijn het overlijdensrisico (kortleven risico) en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Het beleid van het fonds is om niet te herverzekeren.

Renterisico

Het fonds is gevoelig voor wijzigingen in de marktrente omdat de duration van de beleggingen en de verplichtingen niet gelijk zijn. Bij de bepaling van het beleggingsbeleid weegt het bestuur zorgvuldig de voordelen (meer zekerheid) en nadelen (minder rendement) van meer of minder durationmatching af ten opzichte van alternatieve strategieën.

Het pensioenfonds dekt een deel van het renterisico af.

3.10

Toekomstparagraaf

Overschot in de sector Vleeswaren

Het bestuur heeft in 2009 besloten om het vermogensoverschot van de Vleeswarenindustrie binnen Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemakvoedingindustrie aan te wenden voor extra premiebijdrage binnen de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemakvoedingindustrie. Deze premiebijdrage is bedoeld voor de financiering van de overgangsmaatregelen voor de vleeswarenssector. De voorwaardelijke aanspraken, zoals vermeld in artikel 13 van reglement 2006, worden met terugwerkende kracht onvoorwaardelijk en dit geldt ook voor deelnemers uit de vleeswarenssector die niet meer deelnemen aan de regeling. De uitvoering van dit besluit zal in 2009 verder geëffectueerd worden.

3.11

Slotopmerkingen

Hierna is het verslag opgenomen van het verantwoordingsorgaan en de deelnemersraad. Na deze rapportages volgt de jaarrekening waarin de financiële gegevens over het boekjaar 2008 vermeld.

Tot slot danken wij ieder die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van de stichting.

De Meern, 18 juni 2009

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

De heer J.M. van Beek
Werkgeversvoorzitter

4 Verslag van het verantwoordingsorgaan

4.1 Algemeen

4.2 Reactie van het bestuur op verslag van het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds is met ingang van 13 augustus 2008 ingesteld. Op basis van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance) van de Stichting van de Arbeid heeft het bestuur de werkwijze van het verantwoordingsorgaan in een reglement vastgelegd. Er zijn afspraken gemaakt over welke informatie het verantwoordingsorgaan ontvangt, de frequentie van het overleg met het bestuur en de te behandelen onderwerpen.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Tevens legt het bestuur verantwoording af over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur zoals vastgesteld door de Stichting van de Arbeid op 16 december 2005.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan legt zijn oordeel ten minste één maal per jaar schriftelijk vast. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, opgenomen in het jaarverslag volgend op het jaar waar het oordeel betrekking op heeft.

Het bestuur is verplicht het advies van het verantwoordingsorgaan te vragen alvorens een besluit te nemen op de hierna volgende onderwerpen:

- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan;
- de vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Het verantwoordingsorgaan heeft in het kader van haar taakuitoefening in 2008 kennis genomen van het jaarverslag en de

jaarrekening 2007, de statuten en reglementen, de ABTN en van de notulen van de bestuursvergaderingen van het fonds van 2007.

Het verantwoordingsorgaan heeft geen gebruik gemaakt van haar recht op overleg met de externe actuaris en externe accountant.

Bevindingen ten aanzien van het gevoerde beleid 2007

Het verantwoordingsorgaan heeft de volgende bevindingen:

Wetgeving en reglementen

In het verslagjaar zijn de statuten en het pensioenreglement aangepast aan de nieuwe wettelijke eisen en er zijn nieuwe reglementen opgesteld, zoals het uitvoeringsreglement en het reglement voor het verantwoordingsorgaan.

Het bestuur houdt zich op een correcte wijze aan de geldende wet- en regelgeving, de reglementen en de statuten van het pensioenfonds. Deze laatste documenten zijn daarnaast tijdig en ons inziens juist aangepast aan de invoering van de Pensioenwet.

Premiebeleid

Het bestuur heeft naar het oordeel van het verantwoordingsorgaan bij het vaststellen van de premie een goede afweging gemaakt tussen de verschillende mogelijkheden en wensen. Het bestuur voldoet hiermee aan de verplichtingen van de toezichthouder (DNB).

Toeslagbeleid

In 2007 zijn toeslagen toegekend conform het vastgestelde beleid. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur hier zorgvuldig mee omgaat door de belangen van alle deelnemers in haar besluitvorming te betrekken.

Goed Pensioenfondsbestuur

Het verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur zich goed heeft ingespannen om de principes van goed pensioenfondsbestuur uit te voeren. Zo zijn de nodige stappen gezet op het gebied van ondermeer het bevorderen van deskundigheid, het instellen van het verantwoordingsorgaan, inrichten van een visitatiecommissie en het bevorderen van transparantie.

Het verantwoordingsorgaan vindt dat het voldoende informatie heeft ontvangen om het beleid over 2007 te kunnen beoordelen en is tevreden over het beleid op dit punt.

Beleggingsbeleid

Het verantwoordingsorgaan oordeelt positief over het beleggingsbeleid. Risico's worden op verantwoorde wijze gespreid en het bestuur zet de nodige deskundigheid in op het gebied van beleggingen.

Risicobeleid

Het verantwoordingsorgaan is positief over het gevoerde risicobeleid. De verschillende geledingen ondersteunen de keuze voor het terugbrengen van het relatieve renterisico.

Financiële positie van het fonds

Het verantwoordingsorgaan vindt de financiële positie van het fonds gedegen en is hier positief over.

Het bestuur heeft op deze bevindingen gereageerd. De reactie is te vinden in paragraaf 4.2.

Oordeel

Op grond van het voorgaande komt het verantwoordingsorgaan tot het volgende oordeel.

Het verantwoordingsorgaan van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de

Gemaksvoedingindustrie is van oordeel dat:

- het bestuur afdoende informatie aan het verantwoordingsorgaan heeft verstrekt om zich een oordeel te vormen;
- het handelen van het bestuur in 2007 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen;
- het bestuur in 2007 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen afgewogen en geborgd zijn;
- het bestuur logische beleidskeuzes voor de toekomst heeft gemaakt;
- Het beleggingsbeleid verdient – gezien de tegenvallende resultaten in 2007 – ruim aandacht.

Het verantwoordingsorgaan verzoekt het bestuur haar accountant te vragen voor de toekomst om de accountantsrapportages ook aan het verantwoordingsorgaan ter beschikking te stellen.

Aanbevelingen

Het verantwoordingsorgaan beveelt aan om voort te gaan in het huidige beleid.

De visitatiecommissie dient eind 2008 ingesteld te zijn, zodat deze begin 2009 het functioneren van het bestuur kan beoordelen. Het verantwoordingsorgaan kan dan haar oordeel over 2008 mede baseren op de bevindingen van de visitatiecommissie.

Ten aanzien van het onderwerp Verantwoord Beleggen stelt het verantwoordingsorgaan het op prijs om in het vervolg meer concreet de inspanningen te vernemen van het bestuur om het beleid dat volgt uit de principes van Verantwoord Beleggen vorm te geven.

Tot slot wil het verantwoordingsorgaan haar waardering uitspreken over het gevoerde bestuursbeleid in het jaar 2007 en

spreekt tevens de wens uit dat deze lijn in de toekomst wordt voortgezet. Hierbij dienen de ontwikkelingen op de financiële markt door het bestuur nauwlettend in de gaten worden gehouden.

De Meern, 27 januari 2009

Verantwoordingsorgaan Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie

De heer J.H.W. Wolters (voorzitter)

De heer P. Davids

De heer P. Peters

4.2 Reactie van het bestuur op verslag van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor zijn aandacht en adviezen.

De Meern, 18 juni 2009

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemakvoedingindustrie

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

De heer J.M. van Beek
Werkgeversvoorzitter

5 Verslag van de deelnemersraad

- 5.1 Algemeen
- 5.2 Bevindingen ten aanzien van het jaarverslag en de jaarrekening 2008
- 5.3 Advies

5.1

Algemeen

In het verslagjaar heeft de deelnemersraad vier keer vergaderd, te weten op 18 maart, 17 juni, 15 september en 18 november. In het verslagjaar heeft tevens vier keer overleg plaatsgevonden tussen een afvaardiging van het bestuur (de voorzitters) en de leden van de deelnemersraad, op 20 maart, 19 juni, 17 september en 20 november.

De deelnemersraad heeft in het verslagjaar positief geadviseerd over:

- de reglementswijzigingen;
- de statutenwijzigingen;
- de ABTN;
- het reglement van de geschillencommissie;
- Reglement Adviescommissie Bezwaarschriften vrijstellingsbesluiten;
- het jaarverslag 2007 voor de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie;
- voorlopige parameters 2009. Gezien de huidige dekkingsgraad ziet de deelnemersraad geen mogelijkheid tot indexatie. Zij adviseert het bestuur om de indexatie in de toekomst wel nauw in de gaten te houden. De deelnemersraad vraagt het bestuur om de mogelijkheid tot inhaalindexatie niet uit te sluiten;
- het communicatiebeleidsplan;
- de invulling van de visitatiecommissie;
- afkoop kleine pensioenen. Als de Vereniging van de Bedrijfstakpensioenfondsen met een ander voostel komt inzake waardeoverdracht in plaats van afkoop zal de deelnemersraad het advies herzien. De deelnemersraad is er voorstander van om waardeoverdracht te promoten.

De deelnemersraad heeft een ongevraagd advies uitgebracht aan het bestuur. De deelnemersraad heeft het bestuur geadviseerd de dienstverlening bij Interpolis Pensioenbeheer B.V. voort te zetten.

5.2 Bevindingen ten aanzien van het jaarverslag en de jaarrekening 2008

De deelnemersraad heeft geen bevindingen ten aanzien van het jaarverslag en de jaarrekening 2008.

5.3

Advies

De deelnemersraad adviseert het bestuur van de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie de jaarrekening en haar jaarverslag 2008 goed te keuren en vast te stellen.

De Meern, 18 juni 2009

Deelnemersraad Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie

De heer J.H.W. Wolters
Voorzitter

6 Jaarrekening

- 6.1 Balans per 31 december 2008
- 6.2 Staat van baten en lasten
- 6.3 Kasstroomoverzicht
- 6.4 Algemene toelichting
- 6.5 Toelichting op de Balans
- 6.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

6.1

Balans per 31 december 2008

(na voorgestelde bestemming saldo baten en lasten)

Bedragen x 1.000 euro	<i>toelichting</i>	2008 EUR	2007 EUR
Activa			
Beleggingen voor risico fonds	7	847.492	885.184
Vorderingen en overlopende activa	8	6.306	11.652
Overige activa	9	2.889	1.347
		<hr/>	<hr/>
		856.687	898.183
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	10	-165.596	186.492
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	11	1.003.613	708.710
Overige schulden en overlopende passiva	12	18.670	2.981
		<hr/>	<hr/>
		856.687	898.183
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		84	126

6.2 Staat van baten en lasten

Bedragen x 1.000 euro	<i>toelichting</i>	2008 EUR	2007 EUR
Baten			
Premiebijdragen risico fonds	16	59.045	53.432
Beleggingsresultaten risico fonds	17	-93.996	14.612
Overige baten	18	187	3.061
		-34.764	71.105
Lasten			
Pensioenopbouw	19	43.184	43.849
Indexering en overige toeslagen	20	-	14.234
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	21	34.078	29.814
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen	22	-17.909	-16.149
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	23	-3.308	-323
Pensioenuitkeringen	24	18.360	16.636
Pensioenuitvoeringskosten	25	3.357	3.111
Wijziging marktrente	28	234.609	-79.595
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	30	-2.899	22.377
Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen	29	7.148	5.673
Saldo overdrachten van rechten	30	331	-27.974
Overige lasten	31	373	485
		317.324	12.138
Saldo van baten en lasten		-352.088	58.967

Samenvatting van de actuariële analyse

Bedragen x 1.000 euro	2008 EUR	2007 EUR
Premieres resultaat	15.812	6.795
Interestresultaat	-362.683	64.392
Overig resultaat	-5.217	-12.220
Saldo van baten en lasten	-352.088	58.967

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Bedragen x 1.000 euro	2008 EUR	2007 EUR
Toevoeging Algemene Reserve	-333.557	-9.643
Toevoeging Beleggingsreserve	-18.531	68.610
Saldo van baten en lasten	-352.088	58.967

6.3

Kasstroomoverzicht

Bedragen x 1.000 euro	2008 EUR	2009 EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	61.043	47.148
Ontvangen waardeoverdrachten	25.092	27.391
Betaalde pensioenuitkeringen	-18.343	-16.635
Betaalde waardeoverdrachten	-5.469	-28.466
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-4.477	-3.111
Overige opbrengsten	-	36.809
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	57.846	63.136
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	33.155	355.568
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	1.515	23.151
Aankopen beleggingen	-89.433	-473.356
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-1.540	-2.210
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-56.303	-96.847
Stand liquide middelen per 1 januari	1.347	35.058
Mutatie liquide middelen	1.543	-33.711
Stand liquide middelen per 31 december	2.890	1.347

6.4

Algemene toelichting

Inleiding (1)

Het doel van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie, statutair gevestigd te 's-Gravenhage (hierna "het fonds"), is om nu en in de toekomst uitkeringen te verstrekken aan gepensioneerden en nabestaanden bij ouderdom en overlijden.

Overeenstemmingsverklaring (2)

De Jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in de Pensioenwet en Titel 9 Boek 2 BW, met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 610).

Het bestuur heeft op 18 juni 2009 de jaarrekening opgemaakt.

Presentatie (3)

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Grondslagen voor de waardering (4)

Algemeen (a)

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Voor de overige activa en passiva geldt, tenzij in de specifieke grondslagen hieronder anders is aangegeven, dat deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Deze boekwaarde benadert de actuele waarde als gevolg van het korte termijnkarakter van deze vorderingen en schulden.

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, behoudens de grondslagen van de reserves zoals beschreven onder (i) Stichtingskapitaal en reserves.

Schattingen en veronderstellingen (b)

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Pensioenwet vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk geacht wordt, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen nader toegelicht in de toelichting bij de jaarrekening.

Opname van een actief of een verplichting (c)

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting (d)

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta (e)

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

	31 december 2008	gemiddelde 2008	31 december 2007	gemiddelde 2007	31 december 2006
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
USD	1,390	1,426	1,462	1,390	1,319
GBP	0,966	0,850	0,734	0,704	0,674
JPY	126,008	144,670	163,333	160,228	157,124
CHF	1,480	1,567	1,655	1,632	1,610
SEK	10,993	10,221	9,450	9,024	9,206
NOK	9,733	8,836	7,939	8,075	8,210
DKK	7,443	7,450	7,457	7,456	7,455

Beleggingen voor risico fonds (f)

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op actuele waarde. Participaties in beleggingspools en -instellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering).

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel –crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Indirect vastgoed

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de actuele waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is de beursnotering per balansdatum.

De actuele waarde van niet beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Private Equity wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde betekend in deze zin, de geschatte marktwaarde, die wordt bepaald op basis van internationale richtlijnen binnen de sector.

Vastrentende waarden

Obligaties en obligatiebeleggingsfondsen

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde is de per balansdatum geldende beurskoers.

Leningen op schuldbekentenis en hypotheken

Leningen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waarde wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen (rente, aflossingen en verwachte boeterente bij vervroegde aflossingen) contant te maken op basis van geldende marktrente, waarin opgenomen een opslag voor debiteurenrisico en liquiditeitsrisico.

Deposito's en kortlopende vorderingen op banken

Deposito's worden gewaardeerd op nominale waarde vermeerderd met de sinds moment van ontstaan opgelopen rente. Geldmarktbeleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de contante waarde van de toekomstige kasstromen (rente en aflossing). Posities in rekening courantsaldi worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de marktwaarde van het contract. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beurskoers per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op beschikbare marktinformatie als input voor gehanteerde waarderingmodellen.

Creditposities in derivaten worden separaat verantwoord onder de overige schulden.

Vorderingen en overlopende activa (g)

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

Overige activa (h)

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves (i)

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderinggrondslagen in de balans zijn opgenomen.

De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de toelichting bij balans.

In 2008 is de ABTN gewijzigd waarbij definities en termen van de reserves zijn aangepast aan het FTK. Het fonds kent in 2008 de volgende twee reserves:

- Algemene reserve
- Beleggingsreserve

Algemene reserve

De Algemene Reserve is bedoeld om alle niet-beleggingsrisico's op te vangen. Dit betreft onder andere operationele risico's, inflatierisico en actuariële risico's. Deze algemene reserve wordt gevoed door het resultaat, nadat de beleggingsreserve op het juiste niveau is gebracht.

Beleggingsreserve

De Beleggingsreserve is bedoeld om koersdalingen in de beleggingsportefeuille op te kunnen vangen. Deze reserve is gelijk aan het vereist eigen vermogen uit de Pensioenwet, verminderd met het minimaal vereiste eigen vermogen. Het minimaal vereiste eigen vermogen is namelijk een onderdeel van de algemene reserve.

Reserves 2007 en verwerking in de jaarverslaggeving 2008

Ultimo 2007 had het fonds drie reserves:

- Solvabiliteitsreserve (10% van de voorziening pensioenverplichtingen);
 - Bestemmingsreserve beleggingen (30% van de belegging in zakelijke waarden en 10% van de overige activa); en
 - Egalisatiereserve (resterend deel van het eigen vermogen)
- In het verloopoverzicht 2008 van het eigen vermogen is:
- de Bestemmingsreserve beleggingen hernoemd naar "Beleggingsreserve"; en
 - de Solvabiliteitsreserve hernoemd naar "Algemene reserve"

De eindstanden 2007 zijn gelijk aan de eindstanden overeenkomstig de jaarrekening 2007. De effecten van de andere waarderingmethodiek zijn separaat zichtbaar gemaakt in het verloopoverzicht. De eindstanden ultimo 2008 zijn vastgesteld op basis van de gewijzigde grondslagen.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds (j)

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie) toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten

of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit door het opnemen van een voorziening voor de toekomstige premievrije opbouw.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2008:

- Rekenrente: gebaseerd op de rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door DNB. De bij de duration van de verplichtingen van het fonds behorende rente uit de rentetermijnstructuur bedraagt 3,855 % (2007: 4,951 %).
- Overlevingstafels: AG prognosetafels 2005-2050 met leeftijdsterugstelling: voor mannen van 0 jaar en voor vrouwen van 0 jaar met correctie op de sterftekansen van 90% voor mannen en 90% voor vrouwen. Voor de toekomstige sterfte wordt aan het begin van het jaar als vertrekpunt het prognosejaar 2005-2010 en aan het eind van het jaar het prognosejaar 2006-2011 gebruikt.
- Voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor nog niet ingegane nabestaandenpensioenen wordt een partnerfrequentie gehanteerd. Voor partnerpensioenen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.
- Kostenopslag ter grootte van 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband toekomstige excassokosten.
- Kostenopslag van 5% voor administratiekosten.

- Bij de bepaling van de voorziening voor de toekomstige pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers is uitgegaan van een revalidatiekans van 10%.

Grondslagen voor de resultaatbepaling (5)

Algemeen (a)

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderinggrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen risico fonds (b)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico fonds (c)

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Aankoopkosten worden opgenomen in de kostprijs en als gevolg van de periodieke herwaardering ten laste van het resultaat gebracht. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Afschrijvingen en andere exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

De kosten uit hoofde van beheervergoeding alsmede transactiekosten gerelateerd aan beleggingen zijn in mindering gebracht op de directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenopbouw (d)

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen (e)

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen (f)

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten (g)

Jaarlijks valt een percentage van de uitkeringen vrij uit de voorziening pensioenverplichtingen ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten). Daarnaast wordt een percentage van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

Pensioenuitkeringen (h)

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. De pensioen-

uitkeringen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Wijziging marktrente (i)

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Grondslagen kasstroomoverzicht (6)

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

6.5 Toelichting op de Balans

Beleggingen voor risico fonds (7)

Overzicht totale waarde per beleggingscategorie (a)

	Ultimo 2008				
	vastgoed- beleggingen	aandelen	vast- rentende waarden	derivaten	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Belegde gelden in betreffende beleggingscategorie	25.764	242.548	532.739	-	801.051
Beleggingsdebiteuren	-	153	12.421	-	12.574
Liquide middelen	-	-	33.888	-	33.888
Beleggingscrediteuren	-	-	-21	-	-21
Stand per 31 december 2008	25.764	242.701	579.027	-	847.492

	Ultimo 2007				
	vastgoed- beleggingen	aandelen	vast- rentende waarden	derivaten	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Belegde waarden in betreffende beleggingscategorie	13.583	328.978	518.406	-	860.967
Beleggingsdebiteuren	-	516	11.439	-	11.955
Liquide middelen	-	-	12.697	-	12.697
Beleggingscrediteuren	-	-	-435	-	-435
Stand per 31 december 2007	13.583	329.494	542.107	-	885.184

Verloopoverzicht van belegde waarden per beleggingscategorie (b)

	vastgoed- beleggingen	aandelen	vast- rentende waarden	derivaten ¹	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2008	13.583	328.978	518.406	-	860.967
Aankopen/ verstrekkingen	-	88.915	-	-	88.915
Verkopen/ aflossingen	-8.006	-86	-24.544	-	-32.636
Overige mutaties	23.312	-23.312	-	-	-
Gerealiseerde herwaardering	1.832	34	-2.601	-	-735
Ongerealiseerde herwaardering	-4.957	-151.981	41.478	-	-115.460
Stand per 31 december 2008	25.764	242.548	532.739	-	801.051

De overige mutaties betreft een herclassificatie van aandelen naar vastgoedbeleggingen.

	vastgoed- beleggingen	aandelen	vast- rentende waarden	derivaten	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2007	14.283	289.147	446.295	87	749.812
Aankopen/ verstrekkingen	147	300.796	172.413	-	473.356
Verkopen/ aflossingen	128	-269.733	-85.796	-557	-355.958
Overige mutaties	-	-	-	86	86
Gerealiseerde herwaardering	-	47.394	-2.497	470	45.367
Ongerealiseerde herwaardering	-975	-38.626	-12.009	-86	-51.960
Stand per 31 december 2007	13.583	328.978	518.406	-	860.967

¹ De hieronder opgenomen waarden betreffen belegde gelden in derivaten welke onder de activa zijn opgenomen onder de 'beleggingen voor risico pensioenfonds', met daarop in mindering gebracht de derivaten welke onder de passiva als onderdeel van de 'overige schulden' zijn opgenomen.

Actuele waarde (c)

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde. Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Belegde waarden in vastgoed (d)

	2008 EUR	2007 EUR
Indirect vastgoed	25.764	13.583
	25.764	13.583

De kostprijs van de belegde waarden in vastgoed bedraagt ultimo 2008 EUR 27.951 (2007: EUR 10.528).

Belegde waarden in aandelen (e)

	2008 EUR	2007 EUR
Aandelen mature markets	216.355	291.773
Aandelen emerging markets	25.483	37.204
Venture capital (private equity)	710	1
	242.548	328.978

De kostprijs van de belegde waarden in aandelen bedraagt ultimo 2008 EUR 382.027 (2007: EUR 316.761).

Uitleen van effecten

Er worden effecten uitgeleend waarvoor het fonds een leenvergoeding ontvangt. Hierbij wordt de juridische eigendom van de betreffende effecten tijden overgedragen aan externe partijen. Ultimo 2008 belooft het bedrag aan beleningen van effecten EUR 240.273 (waarvan aandelen EUR - en obligaties EUR 240.273). In 2007: in totaal EUR 332.901. Om het risico van insolventie van de betreffende tegenpartij te beperken, is door de inlener een collateral afgegeven.

Belegde waarden in vastrentende waarden (f)

	2008 EUR	2007 EUR
Obligaties	441.357	444.262
Leningen op schuldbekentenis	-	4
Obligatiebeleggingsfondsen	91.382	74.140
	532.739	518.406

De kostprijs van de belegde waarden in vastrentende waarden bedraagt ultimo 2008 EUR 506.695 (2007: EUR 532.731).

Beleggingsdebiteuren (i)

	2008 EUR	2007 EUR
Te vorderen bedragen uit hoofde van:		
• dividend	-	7
• dividendbelasting	153	500
• interest	12.421	11.439
Overige	-	9
Stand per 31 december	12.574	11.955

Beleggingscrediteuren (j)

	2008 EUR	2007 EUR
Nog af te wikkelen transacties	21	435
Stand per 31 december	21	435

Vorderingen en overlopende activa (8)

Specificatie vorderingen en overlopende activa (a)

	2008 EUR	2007 EUR
Vorderingen op werkgevers	5.152	7.477
Vorderingen op deelnemers	8	2
Waardeoverdrachten	1.077	4.023
Stichting Prepensionering voor de Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie	20	-
Stichting Fonds Collectie Belangen Pluimveevlees	-	133
Te vorderen intrest	49	17
Stand per 31 december	6.306	11.652

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Nadere specificatie 'Vorderingen op werkgevers' (b)

	2008 EUR	2007 EUR
Werkgevers	6.125	8.693
Voorziening dubieuze debiteuren	-973	-1.216
Stand per 31 december	5.152	7.477

Verloop van de voorziening oninbare vorderingen

	2008 EUR	2007 EUR
Stand per 1 januari	1.216	961
Afgeschreven vorderingen	-616	-230
Dotatie ten laste van de rekening van baten en lasten	373	485
Stand per 31 december	973	1.216

Overige activa (9)

	2008 EUR	2007 EUR
Liquide middelen	2.889	1.347
Stand per 31 december	2.889	1.347

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

Stichtingskapitaal en reserves (10)

Mutatieoverzicht eigen vermogen (a)

	stichtings- kapitaal	algemene reserve	beleggings- reserve	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 31 december 2007	0	70.871	115.621	186.492
Cumulatief effect wijziging grondslagen reserves	-	-18.001	18.001	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	0	-333.557	-18.531	-352.088
Stand per 31 december 2008	0	-280.687	115.091	-165.596

	stichtings- kapitaal	algemene reserve	beleggings- reserve	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 31 december 2006	0	69.897	47.011	116.908
Cumulatief effect stelselwijziging 1 januari 2007	0	10.617	-	10.617
Uit bestemming saldo van baten en lasten	0	-9.643	68.610	58.967
Stand per 31 december 2007	0	70.871	115.621	186.492

Solvabiliteit (b)

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
Aanwezig vermogen	838.017	84	895.202	126
Af: technische voorziening op FTK-waardering	1.003.613	100	708.710	100
Eigen vermogen	-165.596	-16	186.492	26
Af: vereist eigen vermogen	233.854	23	167.961	24
Vrij vermogen	-399.450	-39	18.531	3
Minimaal vereist eigen vermogen	50.181	5	34.339	5
Dekkingsgraad		84		126

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel ten minste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

De vermogenpositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model van DNB.

Herstelplan (c)

Per 31 december 2008 bedraagt de dekkingsgraad van het pensioenfonds 84%. Ultimo 2008 bedraagt het eigen vermogen negatief EUR 165,6 miljoen. Het minimum vereist eigen vermogen bedraagt EUR 50,2 miljoen (op basis van de minimaal vereiste dekkingsgraad van 105%) en het vereist eigen vermogen EUR 233,8 miljoen (op basis van de vereiste dekkingsgraad van 123%). Het fonds voldoet niet aan beide normen. Hierdoor is zowel sprake van een reservetekort als een dekkingstekort. Door het bestuur van het fonds is op 4 november 2008 melding gedaan aan de toezichthouder DNB. Dientengevolge is een korte termijnherstelplan, een update van het lange termijnherstelplan en een continuïteitsanalyse opgesteld.

Het korte en lange termijnherstelplan is voorgelegd aan de deelnemersraad, die hierover advies heeft uitgebracht aan het bestuur. In de vergadering van 10 februari 2009 heeft het bestuur de inhoud vastgelegd. Het herstelplan is vervolgens op 16 februari ingediend bij DNB. Naar aanleiding van de politieke discussie is de termijn voor het korte termijnherstelplan verlengd van 3 naar 5 jaar. DNB heeft het bestuur verzocht een nieuw plan in te dienen omdat zij opmerkingen had op een aantal onderdelen van het plan.

Het bestuur heeft op 1 mei 2009 een herzien plan ingediend bij DNB. De deelnemersraad heeft hierover een positief advies uitgebracht. Het fonds maakt gebruik van de mogelijkheid die de Minister heeft geboden om binnen 5 jaar (in de plaats van 3 jaar) het minimaal vereist eigen vermogen te bereiken. Het fonds heeft maatregelen voorgesteld ten aanzien van premieverhoging, afstempeling van de rechten of een combinatie van mogelijkheden om binnen de gestelde tijdshorizon de vereiste dekkingsgraad te bereiken. DNB heeft in haar brief van 8 juni 2009 aangegeven dat het herziene plan nog niet aan alle wettelijke eisen voldoet. Het bestuur is verzocht om binnen 4 weken na datering van genoemde brief een plan in te dienen dat wel voldoet aan alle wettelijke eisen.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds (11)

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen naar aard (a)

	2008 EUR	2007 EUR
Voorziening pensioenverplichtingen	1.003.613	708.710
Stand per 31 december	1.003.613	708.710

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen (b)

	2008	2007
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	708.710	698.272
Effect stelselwijziging	-	-10.617
Pensioenopbouw	43.184	43.849
Indexering en overige toeslagen	-	14.234
Rentetoevoegingen	34.078	29.814
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-17.909	-16.149
Mutatie voor pensioenuitvoeringskosten	-3.308	-323
Wijziging marktrente	234.609	-79.595
Saldo uit hoofde van overdracht van rechten	-2.899	22.377
Overige wijzigingen	7.148	5.672
Dotatie vanuit vrijval overige technische voorzieningen	-	476
Stand per 31 december	1.003.613	708.710

Met ingang van 2007 is er een opslag Incurred But Not Reported arbeidsongeschikten (IBNR-AO) toegevoegd aan de voorziening. Het betreft een opslag voor reeds ingegane ziektegevallen, waarvan voorzien wordt dat deze deelnemers zullen invalideren. Dit deel van de voorziening bedraagt ultimo 2008 EUR 1.863 (2007: EUR 1.724).

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen naar categorieën deelnemers (c)

	2008	2007
	EUR	EUR
Actieve deelnemers	435.624	285.458
Pensioengerechtigden	219.038	182.743
Gewezen deelnemers	329.397	226.613
Netto pensioenverplichtingen	984.059	694.814
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	19.554	13.896
Stand per 31 december	1.003.613	708.710

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling (d)

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 65 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van een bepaald percentage van de in dat jaar geldende pensioengrondslag (zie voor de opbouwpercentages paragraaf 3.5.1). De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend loon minus de franchise tot een maximum van EUR 55.816,-. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Deelname aan de regeling is verplicht vanaf de leeftijd van 20 jaar, dan wel vanaf de datum van indiensttreding bij een werkgever in de bedrijfstak.

Toeslagverlening (e)

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogd worden door middel van het verlenen van een toeslag. Een toeslag wordt alleen verleend voor zover de beschikbare financiële middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten.

Het pensioenfonds streeft er naar het (opgebouwd) pensioen te verhogen met de prijsinflatie voor de gepensioneerden en werknemers die niet meer bij het fonds pensioen opbouwen en met de gemiddelde verhoging van de CAO-lonen in de bedrijfstak voor de actieve werknemers.

Het pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd of een extra premie gevraagd om het (opgebouwd) pensioen in de toekomst te verhogen.

Deelnemers kunnen geen rechten ontleen aan de verhoging van dit jaar en de verwachtingen voor de komende jaren.

In de afgelopen drie jaren is het (opgebouwd) pensioen voor alle deelnemers verhoogd met respectievelijk 0% voor de actieve deelnemers en 0% voor de overige deelnemers per 31 december 2008, 2,53% voor de actieve deelnemers en 1,48% voor de overige deelnemers per 31 december 2007 en 1,52% voor de actieve deelnemers en 1,25% voor de overige deelnemers per 31 december 2006.

Inhaalindexatie

Er is geen sprake van inhaalindexatie.

Overige schulden en overlopende passiva (12)

Specificatie overige schulden en overlopende passiva (a)

	2008	2007
	EUR	EUR
Schulden aan werkgevers	376	549
Uitkeringen	-	25
Derivaten	-	86
Belastingen en premies sociale verzekeringen	414	370
Uitgaande waardeoverdrachten	48	174
Nationale Nederlanden	17.183	-
Accountantskosten	49	48
Actuariskosten	39	22
Vermogensbeheer	442	1.135
Interpolis Pensioenbeheer B.V.	78	461
Stichting Vrijwillig Uittreden voor de Vleesgroothandel en voor de Groothandel in Slachtafvallen en Darmen	36	12
Stichting Fonds Collectieve Belangen voor de Vleessector	3	4
Stichting Fonds Collectieve Belangen voor de Vleeswarenindustrie	2	-
Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie	-	3
Overige schulden	-	92
	18.670	2.981

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. De schuld aan Nationale Nederlanden betreft een vooruit ontvangen bedrag in verband met een collectieve waardeoverdracht.

Risicobeheer en derivaten (13)

Solvabiliteitsrisico (a)

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)		1.003.613		708.710
Buffers				
S1 Renterisico	138.661		99.880	
S2 Risico zakelijke waarden	124.731		88.364	
S3 Valutarisico	35.220		31.560	
S4 Grondstoffenrisico	-		-	
S5 Kredietrisico	-		-	
S6 Verzekeringstechnisch risico	36.977		24.595	
S7 Liquiditeitsrisico	-		-	
S8 Concentratierisico	-		-	
S9 Operationeel risico	-		-	
Diversificatie-effect	-101.735		-76.438	
Totaal S (vereiste buffers)		233.854		167.961
Vereist eigen vermogen (artikel 132 Pensioenwet)		1.237.467		876.671
Aanwezig vermogen (totaal activa – schulden)		838.017		895.202
Tekort/ surplus		-399.450		18.531

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaard model van DNB toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de feitelijke asset mix.

Marktrisico (b)

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het fonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het fonds loopt worden nader toegelicht.

Gevoeligheidsanalyse

In onderstaande tabel wordt de gevoeligheid van de dekkingsgraad getoond voor waardeveranderingen van de aandelenbeleggingen en voor verschuivingen van de rente. In het midden van de tabel staat de huidige dekkingsgraad van 84%.

		Δ aandelenkoersen						
		-50%	-30%	-15%	0%	15%	30%	50%
Rente Δ	-2.00%	59	63	66	69	71	74	78
	-1.00%	64	68	71	75	78	81	86
	-0.50%	67	71	75	79	82	86	91
	0.00%	70	76	80	84	88	92	97
	0.50%	75	81	85	89	94	98	104
	1.00%	80	87	92	97	102	107	114
	2.00%	97	106	113	120	127	134	143

Doordat het renterisico deels is afgedekt, zullen plotselinge schokken in de rente nog wel invloed hebben op de dekkingsgraad. Dit geldt uiteraard ook voor schokken op de aandelenbeurs, aangezien dit risico ook niet volledig is afgedekt.

Specifiek bij deze gevoeligheidsanalyse geldt de opmerking dat ten aanzien hiervan geen accountantscontrole heeft plaatsgevonden.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijrisico wordt gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop wordt het prijrisico worden gehedged middels het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

De segmentatie van vastgoed naar sectoren is als volgt:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
Kantoren	13.445	52	-	-
Woningen	8.520	33	-	-
Participaties in vastgoedmaatschappijen	3.799	15	13.583	100
	25.764	100	13.583	100

De segmentatie van vastgoed naar regio is als volgt:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
Nederland	8.520	33	8.310	61
Buitenland binnen EU	17.244	67	5.273	39
	25.764	100	13.583	100

Valutarisico

Voor valutaposities zijn strategische en tactische normen geformuleerd in het beleggingsbeleid. Het totaalbedrag dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo jaar circa 14,0% (2007: 17,6%) van de beleggingsportefeuille. De belangrijkste valuta daarin is de US Dollar. Er is geen sprake van structurele afdekking. Doorgaans wordt gebruik gemaakt van valutatermijncontracten met een looptijd van 3 maanden. Het strategische beleid van het fonds is om grote valutaposities af te dekken.

In onderstaande tabel wordt de valutapositie van de beleggingsportefeuille per jaareinde weergegeven:

	2008 EUR	2007 EUR
EUR	726.888	729.641
GBP	6	8
JPY	-	8
USD	106.328	140.600
CHF	2	2
SEK	1	1
NOK	4.579	5.418
DKK	9.689	9.506
	847.492	885.184

Renterisico

De beheersing van het renterisico is voor het fonds van groot belang vanwege het feit dat bij de waardering van de pensioenverplichtingen gebruik wordt gemaakt van de nominale rentetermijnstructuur. Een daling van de rente leidt tot een hogere waardering van de verplichtingen.

Voor het fonds is het daarom belangrijk dat het beleggingsbeleid optimaal is afgestemd op de rentegevoeligheid van de verplichtingen, met inachtneming van de overige risico's van het fonds (premierisico en indexatierisico). De in het beleggingsbeleid opgenomen strategische en tactische normen en limieten naast een adequate bewaking van de uitvoering van het beleggingsbeleid zijn daarbij zeer belangrijk.

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

	waarde balanspost	duration	
	31 december 2008 EUR	31 december 2008	31 december 2007
Duration van de vastrentende waarden inclusief liquiditeiten na derivaten	847.492	8,2	8,6
Duration van de vastrentende waarden inclusief liquiditeiten voor derivaten	847.492	6,3	5,2
Duration van de pensioenverplichtingen	1.003.613	21	18,00

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Bij Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie is hiertoe in 2008 een deel van de mismatch afgedekt door middel van een investering in het Robeco Institutioneel LDI Discretionary 40 fund. De duration van de vastrentende waarde portefeuille is hiermee met circa 2 jaar opgehoogd.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
Resterende looptijd < 1 jaar	78.230	15	77.375	15
Resterende looptijd 1-5 jaar	190.791	35	145.166	28
Resterende looptijd > 5 jaar	263.718	50	295.865	57
	532.739	100	518.406	100

Kredietrisico (c)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars. Over beursgenoteerde derivaten wordt geen kredietrisico gelopen.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekingsnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de vastrentende waarden naar sector weergegeven:

	2008	2007
	EUR	EUR
Overheidsinstellingen	364.013	384.531
Financiële instellingen	157.209	130.920
Handel- en industriële bedrijven	3.203	1.528
Nutsbedrijven	1.471	1.427
Andere instellingen	6.843	-
	532.739	518.406

De verdeling van vastrentende waarden naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	2008 EUR	2007 EUR
Mature markets	532.739	518.406
Emerging markets	-	-
	532.739	518.406

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille wordt op basis van look through¹ het volgende overzicht gegeven:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
AAA	441.361	83	442.570	85
AA	21.507	4	29.223	6
A	47.806	9	32.117	6
BBB	10.274	2	3.920	1
BB	2.859	1	793	0
B	812	0	1.178	0
Lager	146	0	282	0
Not rated (beleggingsfondsen)	7.974	1	8.323	2
	532.739	100	518.406	100

Het fond belegt grotendeels in hoogwaardige obligaties.

Liquiditeitsrisico (d)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische

¹ Wanneer het pensioenfonds in een beleggingsfonds belegt dan wordt bij "look through" niet naar het beleggingsfonds als zodanig maar naar de onderliggende beleggingen van het beleggingsfonds gekeken; er wordt door het beleggingsfonds doorzicht "look through" gegeven in de onderliggende beleggingen.

en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico kan worden vermeld dat het fonds ultimo 2008 over voldoende obligaties in haar beleggingsportefeuille beschikt die onmiddellijk te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's) (e)

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG-prognosetafel 2005-2050 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit. Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Ook wordt voor het actuariële risico van voorkomende maar nog niet gemelde arbeidsongeschiktheidsgevallen een voorziening

opgenomen (IBNR).

Het beleid van het fonds is om het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet her te verzekeren.

Indexatierisico (actuariële risico's) (f)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de indexatietoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake indexatie en toeslagverlening is weergegeven in de alinea 'Toeslagverlening' onder de paragraaf inzake de toelichting op de balanspost 'Voorziening pensioenverplichtingen risico fonds'.

Concentratierisico (g)

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal of welke meer dan 5% van de beleggingscategorie waartoe de belegging behoort, uitmaakt.

De verdeling van vastrentende waarden (groter dan 2% van het balanstotaal) naar debiteur per 31 december 2008 is weergegeven in de onderstaande tabel:

Debiteur	EUR
Nederland (Staat)	203.156
Robeco Inst. Liability Driven Euro Full Disc. 40 fnd	89.443
Duitsland (Staat)	82.299
Frankrijk (Staat)	74.929
Rabobank Nederland	30.714

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Overige niet-financiële risico's (h)

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten) (i)

Ultimo 2008 is geen sprake van directe derivatenposities van het fonds. Het pensioenfonds belegt echter wel in vastrentende fondsen die derivatenposities hebben. Onderstaand overzicht geeft de derivatenposities weer van de fondsen op basis van genoemde "look through" naar de stand van 31 december 2008:

	EUR
Valutaderivaten	180
Futures	-89
Interest rate swaps	23.666
Credit default swaps	-312
	<hr/>
	23.445

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen (14)

Ontvangen zekerheden en garanties (a)

Er zijn geen zekerheden en garanties afgegeven.

Langlopende contractuele verplichtingen (b)

Het fonds heeft een administratieovereenkomst afgesloten met Interpolis Pensioenbeheer B.V., welke loopt tot en met 31 december 2008. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingensystematiek. Deze systematiek bestaat zowel uit vaste als variabele componenten.

Het fonds heeft een overeenkomst van vermogensbeheer gesloten met Beon Vermogensbeheer, welke loopt tot en met 31 december 2008. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingensystematiek. Deze systematiek bestaat uit variabele componenten die afhankelijk zijn van het belegd vermogen.

Investerings- en stortingsverplichtingen (c)

Vooruitlopend op verwachte inkomende kasstromen bestaan per balansdatum de volgende investerings- en stortingsverplichtingen (zogenaamde voorbeleggingen):

	2008 EUR	2007 EUR
Private equity	-	200
	<hr/>	<hr/>
	-	200

Voorwaardelijke verplichtingen (d)

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het fonds en heeft het fonds tevens geen juridische procedures aangespannen jegens derden.

Verstreckte zekerheden en garanties (e)

Er zijn geen zekerheden en garanties afgegeven.

Verbonden Partijen (15)

Transacties met bestuurders

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld en vergoeding van reis- en verblijfkosten.

6.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

Premiebijdragen risico fonds (16)

	2008 EUR	2007 EUR
Premiebijdragen	57.031	51.821
FVP bijdragen	705	709
Vrijwillige premies (exedent)	1.309	902
	59.045	53.432

De totale bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt 15,5% van de loonsom.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2008 EUR	2007 EUR
Kostendekkende premie	52.282	56.870
Feitelijke premie	59.045	53.432
Gedempte premie	56.757	53.526

De kostendekkende premie is gebaseerd op de rentetermijnstructuur. De feitelijke premie is boven het niveau van de kostendekkende premie en derhalve toereikend.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2008 EUR	2007 EUR
Kosten pensioenopbouw	39.879	42.990
Pensioenuitvoeringskosten (actuarieel)	2.952	3.531
Solvabiliteitsopslag	9.451	10.349
Kostendekkende premie	52.282	56.870

Het fonds hanteert 5% kostenopslag op de premie.

Beleggingsresultaten risico fonds (17)

	directe beleggings- opbrengsten EUR	indirecte beleggings- opbrengsten EUR	kosten van vermogens- beheer EUR	totaal EUR
2008				
Vastgoedbeleggingen	-	-3.125	-7	-3.132
Aandelen	2.788	-151.947	-1.116	-150.275
Vastrentende waarden	19.993	38.877	-417	58.453
Derivaten	-	-	-	-
Overige beleggingen	958	-	-	958
	23.739	-116.195	-1.540	-93.996

	directe beleggings- opbrengsten EUR	indirecte beleggings- opbrengsten EUR	kosten van vermogens- beheer EUR	totaal EUR
2007				
Vastgoedbeleggingen	-	-975	-11	-986
Aandelen	957	9.768	-1.816	7.909
Vastrentende waarden	20.791	-14.506	-383	5.902
Derivaten	-	384	-	384
Overige beleggingen	1.403	-	-	1.403
	23.151	-6.329	-2.210	14.612

Overige baten (18)

	2008 EUR	2007 EUR
Andere baten	187	3.061
	187	3.061

De andere baten bestaan hoofdzakelijk uit intrestbaten.

Pensioenopbouw (19)

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Indexering en overige toeslagen (20)

Het fonds probeert de pensioenen te verhogen met de prijsinflatie voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers en met de gemiddelde verhoging van de CAO-lonen in de bedrijfstak voor de actieve deelnemers.

Het beleid en de ambitie inzake indexatie en toeslagverlening is weergegeven in de alinea 'Toeslagverlening' onder de paragraaf inzake de toelichting op de balanspost 'Voorziening pensioenverplichtingen risico fonds'.

In de staat van baten en lasten is de last uit hoofde van indexering en overige toeslagen welke aan het verslagjaar moet worden toegerekend verantwoord.

In onderstaande tabel is de gerealiseerde indexatie weergegeven:

deelnemerscategorie	indexatie 2008 %	indexatie 2007 %	indexatie 2006 %
Actieve deelnemers	0,00	2,53	1,52
Pensioengerechtigden	0,00	1,48	1,25
Gewezen deelnemers	0,00	1,48	1,25

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen (21)

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 4,696% (2007: 4,066%), zijnde EUR 34.078 (2007: EUR 29.814). Het rentepercentage is afgeleid van de eenjaarsrente uit de rentetermijnstructuur per 31 december 2007 zoals gepubliceerd op de website van DNB. Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen (22)

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten (23)

Jaarlijks valt een percentage van de uitkeringen vrij uit de voorziening pensioenverplichtingen ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Pensioenuitkeringen (24)

	2008 EUR	2007 EUR
Ouderdompensioen	12.917	11.541
Partnerpensioen	4.862	4.574
Wezenpensioen	112	97
Afkopen	484	424
Overig	-15	-
	18.360	16.636

De indexatie van de uitkeringen per 31 december 2008 zoals vastgesteld door het bestuur bedraagt 0,00% (2007: 1,48%). De post Afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan EUR 406,44 (2007: EUR 400,-) per jaar (de afkoopgrens)

overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66). De post overige betreft vrijval van reserveringen voorgaande boekjaren.

Pensioenuitvoeringskosten (25)

	2008	2007
	EUR	EUR
Bestuurskosten	112	133
Administratiekostenvergoeding	2.884	2.785
Accountantskosten	80	57
Actuariskosten	95	36
De Nederlandsche Bank N.V.	74	47
Contributies en bijdragen	44	26
Overige	68	27
	3.357	3.111

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

De accountantskosten, zoals hierboven opgenomen als onderdeel van de pensioenuitvoeringskosten, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2008	2007
	EUR	EUR
Controle van de jaarrekening	74	51
Andere controle opdrachten	3	3
Andere niet-controle diensten	3	3
	80	57

Aantal personeelsleden (26)

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De pensioenuitvoering is volledig uitbesteed aan Interpolis Pensioenbeheer B.V.

Bezoldiging bestuurders (27)

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld en vergoeding van reis- en verblijfkosten 2008: EUR 62 (2007: EUR 62).

Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

Wijziging marktrente (28)

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de nominale rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente. Bij een duration van 21 jaar bedraagt de marktrente per 31 december 2008 3,855% (31 december 2007 4,951%).

Overige wijzigingen in de voorziening voor pensioenverplichtingen (29)

	2008 EUR	2007 EUR
Resultaat op kanssystemen		
Sterfte	1.375	1.118
Arbeidsongeschiktheid	-1.585	2.828
Mutaties	1.718	-
Totaal resultaat op kanssystemen	1.508	3.946
Overige resultaten		
Overige technische grondslagen	5.640	2.203
Resultaat op voorziening bijspaarregeling	-	-476
Totaal overige resultaten	5.640	1.727
Totaal overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen	7.148	5.673

Saldo overdracht van rechten (30)

	2008 EUR	2007 EUR
Saldo overdracht van rechten		
Inkomende waardeoverdrachten	4.963	30.607
Uitgaande waardeoverdrachten	-5.294	-2.633
Subtotaal	-331	27.974
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		
Toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen	-1.116	-26.477
Onttrekking aan de voorziening pensioenverplichtingen	4.015	4.100
Subtotaal	2.899	-22.377
Saldo overdracht van rechten	2.568	5.597

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangsten koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

Overige lasten (31)

	2008 EUR	2007 EUR
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	373	485
	373	485

Belastingen (32)

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur (33)

Het bestuur van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie heeft de jaarrekening 2008 vastgesteld in de vergadering van 18 juni 2009.

De Meern, 18 juni 2009

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

De heer J.M. van Beek
Werkgeversvoorzitter

7 Overige gegevens

- 7.1 Accountantsverklaring
- 7.2 Actuariële verklaring
- 7.3 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo baten en lasten
- 7.4 Gebeurtenissen na balansdatum

7.1 Accountantsverklaring

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie

ACCOUNTANTSVERKLARING

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2008 van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie te 's-Gravenhage, bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de staat van baten en lasten over 2008 met de toelichting, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

**Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of
voorschriften van regelgevende instanties**

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 18 juni 2009

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

A.J.H. Reijns RA

7.2

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie te 's-Gravenhage is aan Mercer Certificering B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2008.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaar ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen,

het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en

- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegeane verplichtingen zal kunnen nakomen.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Met inachtneming van het voorafgaande en het navolgende verklaar ik dat naar mijn overtuiging is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort.

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie is naar mijn mening onvoldoende, vanwege een dekkingstekort.

Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het

pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, in aanmerking nemend het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria. Het pensioenfonds heeft in verband met het dekkingstekort op 13 februari 2009 een herstelplan bij De Nederlandsche Bank ingediend. Dit herstelplan is door De Nederlandsche Bank afgekeurd, waarna het pensioenfonds op 1 mei 2009 een gewijzigd herstelplan heeft ingediend. Het gewijzigd herstelplan is eveneens afgekeurd door De Nederlandsche Bank. Het pensioenfonds dient uiterlijk binnen vier weken na 8 juni 2009 bij De Nederlandsche Bank een aangepast herstelplan in te dienen.

Amstelveen, 18 juni 2009

Mevrouw A.M.J.H. van der Heijden AAG
verbonden aan Mercer Certificering B.V.

7.3 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. Het voorstel voor de resultaatbestemming is geformuleerd in de rekening van baten en lasten.

7.4

Gebeurtenissen na balansdatum

Tot de datum van vaststelling van dit jaarverslag hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan, welke materiële invloed hebben op situatie per 31 december 2008 zoals weergegeven in dit jaarverslag.

8 Vrijstellingen

Per sector zijn van de verplichtstelling vrijgesteld:

Sector Versvlees- en Vleesbewerkende Industrie

Volledig vrijgesteld van deelname zijn:

- Bos Vleesexport B.V. te Apeldoorn;
- D.L.B. C.V. te Sittard;
- E.S.A. Apeldoorn B.V. te Apeldoorn;
- Jan Zandbergen International Meat B.V. te Veenendaal;
- Kouwenhoven Vlees V.O.F. te Ouderkerk a/d Amstel;
- Peter's Farm B.V. te Apeldoorn;
- Slachthuis Tomassen Someren B.V. te Someren;
- Stam Vlees Hoorn B.V. te Zwaag;
- Vee- & Vleeshandel Van Vlijmen B.V. te Wijchen;
- Weyl Beef Products B.V. te Enschede;
- Abattoir Amsterdam B.V. te Amsterdam.

Vion Food Group Boxtel is gedeeltelijk vrijgesteld van deelname.

Sector Vleeswarenindustrie

Volledig vrijgesteld van deelname zijn:

- Offerman Hazerswoude B.V. te Hazerswoude Rijndijk;
- Scheemda Vleeswarenfabriek B.V. te Scheemda;
- Struik Holding N.V. te Nijkerk;
- Encebe Vleeswaren B.V. te Boxtel (i.v.m deelname sector Versvlees- en Vleesbewerkende Industrie);
- Havox B.V. te Wapenveld.

Meester Stegeman B.V. te Wijhe, is gedeeltelijk vrijgesteld van deelname.

Sector Gemaksvoedingindustrie

Volledig vrijgesteld van deelname zijn:

- Beckers Katwijk B.V. te Katwijk;
- Bonfait B.V. te Denekamp.

Sector Pluimveeverwerkende Industrie

Volledig vrijgesteld van deelname zijn:

- 2 Sisters Holland B.V. te Cuijk;
- Beheersmaatschappij Frisia B.V. te Haulerwijk;
- De Kuikenaer B.V. te Wezep;
- Pingo Poultry Goor B.V. te Goor;
- Pingo Poultry Mierlo B.V. te Mierlo;
- Pingo Poultry Retail B.V. te Mierlo;
- Pluimveebedrijf Nijland B.V. te Goor;
- Pluimveeslachterij J. de Vries B.V. te Haulerwijk;
- Plukon Poultry B.V. te Wezep;
- Plusfood B.V. te Oosterwolde Fr.;
- Vleesch du Bois Blokker B.V. te Blokker;
- Vleesch du Bois Dedemsvaart B.V. te Dedemsvaart;
- Vleesch du Bois Veldhoven B.V. te Veldhoven;
- V.O.F. J. Doppenberg te Putten.

Unilever Best Foods NL Sourcing Unit te Oss is uitgesloten van de verplichting tot deelneming in en premiebetaling aan het fonds.

Administrateur

Interpolis Pensioenbeheer B.V.
Postbus 116, 9700 AC Groningen
Telefoon (050) 523 58 88
Internet www.vlep.nl